

**LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA**

2022 M. LAPKRIČIO 1 D.–2022 M. LAPKRIČIO 30 D.

**APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS**

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
7. SOCIALINĖ APSAUGA	4
<i>Dėl mokslinio darbo stažo, įgyto nevalstybiniame universitete, neįskaitymo į mokslininkų valstybinės pensijos stažą.....</i>	<i>4</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	5
<i>Dėl užsieniečio padarytos nusikalstamos veikos įtakos vertinant to asmens grėsmę valstybės saugumui ir viešajai tvarkai</i>	<i>5</i>
<i>Dėl dokumentų, su kuriais siejamas užsieniečio grėsmės viešajai tvarkai ar visuomenei vertinimas, individualaus nagrinėjimo ir teikimo motyvavimo.....</i>	<i>5</i>
10. LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖ	6
<i>Dėl įrodymų apie kitos valstybės pilietybės įgijimo momentą</i>	<i>6</i>
12. MOKESČIAI, ĮMOKOS IR KITI PRIVALOMIEJI MOKĖJIMAI.....	7
<i>Dėl teisės į PVM atskaitą, kai apmokestinamasis asmuo (kreditarius), kuris pagal nacionalines nuostatas, neįvykus varžytinėms, iš skolininko perima jo nekilnojamąjį turtą žinodamas, kad šis (skolininkas) dėl gresiančio nemokumo nesumokės pardavimo PVM į valstybės biudžetą</i>	<i>7</i>
14. APLINKOS APSAUGA	9
<i>Dėl taršos leidimo pakeitimo, kai veiklos, kuri turėtų būti vykdoma pagal turimo taršos leidimo sąlygas, vykdymas neįmanomas.....</i>	<i>9</i>
<i>Dėl licencijuotos organizacijos gamintojams ir importuotojams išrašytų patvirtinimų apie pakuočių atliekų sutvarkymą, kurie išrašyti neteisėtai pripažintų atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų pagrindu, panaikinimo</i>	<i>10</i>
15. ŽEMĖS TEISINIAI SANTYKIAI	11
<i>Dėl leidimų laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus aptvaruose, kuriuose yra dirbtiniai nepratekami paviršiniai vandens telkiniai ir (ar) gyvenamosios paskirties statiniai</i>	<i>11</i>
16. TERITORIJŲ PLANAVIMAS	12
<i>Dėl būtinybės galiojančiame detalizajame plane nustatyti visus teritorijos naudojimo reglamento reikalavimus ir šios spragos pildymo atveju, kai dalis šių reikalavimų nėra nustatyti.....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl reikalavimų detaliojo plano turiniui.....</i>	<i>12</i>
17. STATYBA.....	14
<i>Dėl pareigos įvertinti statybos vykdymo teisėtumą, kai statybą leidžiantis dokumentas nėra privalomas ir (ar) nėra išduotas.....</i>	<i>14</i>
<i>Dėl teisės atlikti statybos darbus pastate, esančiame sklype, kurį statytojas naudoja servituto pagrindu</i>	<i>15</i>
<i>Dėl savarankiško atskirų statybos darbų vertinimo, jų kvalifikavimo kaip savavališka statyba tikslais.....</i>	<i>15</i>
<i>Dėl savavališkos statybos (ne)konstatavimo, kai pastatų savininkas dėl praėjusio ilgo laiko nuo statybos darbų atlikimo negali pateikti visų statybos dokumentų</i>	<i>15</i>
22. KITI SU VALSTYBĖS TARNYBA SUSIJĘ KLAUSIMAI.....	17
<i>Dėl Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo nuostatų taikymo pareigūnams, kurie baigė tarnybą iki šio įstatymo įsigaliojimo</i>	<i>17</i>
26. ASMENS DUOMENŲ TEISINĖ APSAUGA	17
<i>Dėl valstybės įstaigos teisės gauti asmens duomenis, kai jie reikalingi įstatyme nustatytai funkcijai vykdyti</i>	<i>17</i>
<i>Dėl draudimo savivaldybei naudoti asmens biometrinius duomenis asmens tapatybės nustatymui</i>	<i>18</i>
<i>Dėl teisės susipažinti su Konkurencijos tarybos tyrimo medžiaga, kurioje yra asmens duomenų.....</i>	<i>19</i>
27. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS	21

<i>Dėl Visuomenės informavimo etikos asociacijos rašto teisinių pasekmių vertinimo</i>	<i>21</i>
29. NACIONALINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINĖ PARAMA	21
<i>Dėl atskirai schemai priskirtų projektų vertinimo eilės ir teisės po paraiškos registracijos teikti dokumentus, turinčius įtakos paraiškos tinkamumui vertinti.....</i>	<i>22</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	23
<i>Dėl teisės vykdyti transporto priemonių technines ekspertizes galiojimo, sustabdymo ir atnaujinimo</i>	<i>23</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	24
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	24
<i>Dėl FNNT sudaryto juridinių asmenų, kuriems taikomos sankcijos, sąrašo.....</i>	<i>24</i>
<i>Dėl termino atnaujinimo pateikus įrodymus, kad buvo tinkamai naudotasi ikiteismine ginčų nagrinėjimo tvarka</i>	<i>24</i>
52. BYLOS NAGRINĖJIMO SUSTABDYMAS IR ATNAUJINIMAS	25
<i>Dėl teisės skusti teismo nutartį skirti ekspertizę</i>	<i>26</i>
59. APELIACINIS PROCESAS	26
<i>Dėl nutarties, kuria išduotas vykdomasis raštas.....</i>	<i>26</i>
61. KITI ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS KLAUSIMAI.....	27
<i>Dėl rūšinio teisingumo ginčijant Kalėjų departamento veiksmus, susijusius su baudmės atlikimo vieta27</i>	

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
BDAR	2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)
BK	Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas
CPK	Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
EŽTT	Europos Žmogaus Teisių Teismas
Konvencija	Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
PVM	pridėtinės vertės mokestis
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VĮ	valstybės įmonė
VšĮ	Viešojo įstaiga

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

7. Socialinė apsauga

7.5. Valstybinės pensijos

7.5.4. Mokslininkų valstybinės pensijos

Dėl mokslinio darbo stažo, įgyto nevalstybiniame universitete, neįskaitymo į mokslininkų valstybinės pensijos stažą

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyriaus sprendimo, kuriuo pareiškėjui į mokslinio darbo stažą mokslininkų valstybinei pensijai gauti neįskaitytas laikotarpis, dirbtas UAB „ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas“.

Pareiškėjas, nesutikdamas su tokiu atsakovo sprendimu, kreipėsi į pirmosios instancijos teismą, kuris pareiškėjo skundą atmetė, pripažinęs, kad atsakovas tinkamai įvertino pareiškėjo įgytą mokslinio darbo stažą ir teisingai taikė Mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo (toliau – Laikinis įstatymas) nuostatas.

Apeliaciniame skunde pareiškėjas kvestionavo pirmosios instancijos teismo sprendimą teisės normų aiškinimo ir taikymo aspektais, akcentuodamas, kad Laikinojo įstatymo 4 straipsnio 1 dalis prieštarauja Konstitucijai.

Vadovaudamasis Laikinojo įstatymo 4 straipsnio nuostatomis, atsakovas į pareiškėjo mokslinio darbo stažą neįskaitė laikotarpio nuo 2000 m. rugsėjo 1 d. iki 2018 m. lapkričio 13 d., kai jis dirbo nevalstybiniame ISM Vadybos ir ekonomikos universitete.

Siekdama pašalinti kilusias abejones dėl šioje byloje taikytino Laikinojo įstatymo 4 straipsnio nuostatų konstitucingumo, teisėjų kolegija kreipėsi į Konstitucinį Teismą, prašydama ištirti, ar Laikinojo mokslininkų valstybinių pensijų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies nuostata „Daktaro stažą sudaro asmens mokslinio darbo Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose laikas nuo daktaro laipsnio suteikimo dienos, o habilituoto daktaro stažą – mokslinio darbo minėtose institucijose laikas nuo habilituoto daktaro laipsnio suteikimo dienos“ neprieštarauja Konstitucijos 29 straipsniui ir konstituciniam teisinės valstybės principui.

Konstitucinis Teismas 2022 m. spalio 6 d. nutarimu pripažino, kad Mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo 4 straipsnio 1 dalis tiek, kiek pagal ją mokslinio darbo stažą, pagal kurį skiriama ir mokama mokslininkų valstybinė pensija, sudarė tik asmens mokslinio darbo laikas Lietuvos Respublikos valstybinėse mokslo ir studijų institucijose, neprieštaravo Konstitucijai.

Konstitucinis Teismas minėtame nutarime pažymėjo, kad įstatymų leidėjas, Laikinojo įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtindamas tokį pareiškėjo tiek, kiek nurodyta, ginčijamą teisinį reguliavimą, be kita ko, siekė visuomeniškai reikšmingų tikslų, susijusių su valstybės pareigos formuoti ir vykdyti tam tikrą mokslo politiką, taip pat aukštojo mokslo politiką, kuri atitiktų viešąjį interesą, visuomenės poreikius, be kita ko, remti valstybines aukštąsias mokyklas, įgyvendinimu. Tokiu teisiniu reguliavimu įstatymų leidėjas sudarė prielaidas užtikrinti, kad pilietinei visuomenei ir Lietuvos valstybei reikšmingas mokslinis darbas būtų atliekamas valstybinėse mokslo ir studijų institucijose, t. y. tose mokslo ir studijų institucijose, kurias steigia valstybė, siekdama užtikrinti, kad valstybėje būtų *inter alia* (be kita ko) vykdomi tarptautinio lygio fundamentiniai ir taikomieji moksliniai tyrimai, valstybės, ūkio ar visuomenės plėtrai svarbūs tam tikros krypties ilgalaikiai moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra. Konstatuota, kad ginčytoje Laikinojo įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustačius minėtą diferencijuotą mokslininkų valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo teisinį reguliavimą, kuriuo buvo siekiama minėtų visuomeniškai reikšmingų tikslų, nebuvo sudaryta prielaidų pažeisti Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintą asmenų lygiateisiškumo principą.

Pripažinus Laikinojo įstatymo 4 straipsnio 1 dalies nuostatas neprieštaraujančias Konstitucijai, apeliacinio skundo argumentai, susiję su atsakovo sprendimo prieštaravimu aukštesnės galios teisės aktams, pripažinti nepagrįstais.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-964-552/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00535-2019-8

Procesinio sprendimo kategorija 7.5.4

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.5. Užsieniečių sulaikymas

Dėl užsieniečio padarytos nusikalstamos veikos įtakos vertinant to asmens grėsmę valstybės saugumui ir viešajai tvarkai

Aptariamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl užsieniečio judėjimo laisvės apribojimo teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas judėjimo laisvės apribojimus grindė aplinkybėmis, jog atsižvelgus į užsieniečio padarytą nusikalstamą veiką, jo buvimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui ir viešajai tvarkai, be to, užsienietis neturi šeiminių, socialinių, ekonominių ar kitų ryšių su Lietuvos Respublika. Teismas taip pat atsižvelgė į tai, jog užsienietis gailisi padarytos nusikalstamos veikos, jo judėjimo laisvės apribojimai taikomi nuo 2021 m. spalio mėn., arešto bausmę užsienietis atliko ir daugiau neigiamai užsienietį charakterizuojančių duomenų teismui nepateikta.

LVAT nustatė, jog užsienietis Alytaus apylinkės teismo Varėnos rūmų baudžiamuoju įsakymu buvo pripažintas kaltu pagal BK 302 straipsnio („Antspaudo, spaudo ar dokumento pagrobimas arba pagrobtojo panaudojimas“) 1 dalį ir jam skirta 46 parų arešto bausmė. Šios aplinkybės pagrindu pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog užsieniečio buvimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui ir viešajai tvarkai. Vis dėlto, atsižvelgusi į ESTT sąvokų „nacionalinis saugumas“ ir „viešoji tvarka“ aiškinimą užsieniečių judėjimo laisvės apribojimo kontekste, teisėjų kolegija konstatavo, jog šiuo atveju nebuvo nustatyta aplinkybių, jog dėl užsieniečio padaryto nusikaltimo, už kurį užsienietis, beje, yra atlikęs jam paskirtą bausmę, kiltų reali, faktinė ir pakankamai rimta grėsmė pagrindiniam visuomenės interesui arba Lietuvos Respublikos vidiniam arba išoriniam saugumui, dėl to pirmosios instancijos teismas, anot LVAT, nepagrįstai konstatavo, jog užsieniečio buvimas kelia grėsmę valstybės saugumui ar viešajai tvarkai. Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija nurodė, jog užsienietis yra atlikęs jam paskirtą bausmę dėl padarytos nusikalstamos veikos ir šiuo atveju vien nurodyta aplinkybė neturėtų sudaryti pagrindo pripažinti jį keliančiu grėsmę valstybės saugumui ar viešajai tvarkai ir dėl to riboti užsieniečio judėjimo laisvę. Todėl, pasak LVAT, pirmosios instancijos teismas neturėjo pagrindo apriboti užsieniečio judėjimo laisvę nurodytu pagrindu.

Užsieniečio apeliacinis skundas patenkintas iš dalies, jam paskirta alternatyvi sulaikymui priemonė – apgyvendinimas Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ar kitoje tam pritaikytoje vietoje netaikant judėjimo laisvės apribojimų.

2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4012-502/2022

Teismo proceso Nr. 4-52-3-00459-2022-8

Procesinio sprendimo kategorija 8.5

[Prieiga internete](#)

Dėl dokumentų, su kuriais siejamas užsieniečio grėsmės viešajai tvarkai ar visuomenei vertinimas, individualaus nagrinėjimo ir teikimo motyvavimo

Apžvelgiamoje byloje apeliacinio skundo dalykas buvo pirmosios instancijos teismo sprendimo, kuriuo tenkintas Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Kybartų užsieniečių registracijos centro (toliau – Centras) teikimas ir apribota užsieniečio judėjimo laisvė, teisėtumas ir pagrįstumas.

Pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog nustatyti užsieniečio judėjimo laisvės apribojimai buvo pagrįsti, siekiant išspręsti užsieniečio teisinės padėties klausimą Lietuvos Respublikoje.

LVAT pažymėjo, kad užsienietis pripažintas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenei, vadovaujantis byloje aktualių teisiniu reguliavimu, pagal kurį užsienietis kelia grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenei, jei nustatoma, kad asmens paieška paskelbta užsienio valstybės Šengeno informacinėje sistemoje ir (ar) Interpolo duomenų bazėje kaip įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo padarius nusikaltimą arba Interpolo duomenų bazėje yra įvesta perspėjimų, kad asmuo vykdė ar gali vykdyti nusikalstamas veikas, arba Šengeno informacinėje sistemoje įvestas perspėjimas dėl asmens konkretaus patikrinimo. Nagrinėtu atveju Interpolo duomenų bazėje

buvo įvestas perspėjimas apie užsieniečių, tačiau konkrečios aplinkybės nebuvo atskleistos. Kompetentingos valstybės institucijos taip pat nebuvo pateikusios šiuo klausimu jokių papildomų duomenų.

Nepaisant bylai aktualiose teisės normose asmens keliamos grėsmės viešajai tvarkai ar visuomenei prezumpcinio pobūdžio įtvirtinimo, kompetentinga institucija, priimanti sprendimą dėl asmens judėjimo laisvės ribojimo turi individualiai išnagrinėti kiekvieną dokumentą, su kuriuo siejamas grėsmės viešajai tvarkai ar visuomenei vertinimas, ir turi motyvuoti teikimą, tiksliai atsižvelgdama į visas šias grėsmes apibūdinančias faktines aplinkybes ir teisės aktų, *inter alia* (be kita ko) tarptautinių įsipareigojimų, reikalavimus. Tam būtinas visapusiškas nagrinėjamo atvejo aplinkybių vertinimas.

Teisėjų kolegija, įvertinusi teismui kompetentingos institucijos šiuo klausimu pateiktą papildomą informaciją, sprendė, jog nurodyta aplinkybė visų byloje nustatytų aplinkybių kontekste konkrečiu atveju nebuvo esminė ir atimanti galimybę užsieniečiui taikyti alternatyvią sulaikymui priemonę netaikant judėjimo ribojimų. Tuo metu, kaip minėta, kompetentingos valstybės institucijos nepateikė šiuo klausimu jokių papildomų duomenų, galinčių pagrįsti, jog šiuo atveju asmens atžvilgiu paskelbtas perspėjimas nelėmė automatiško vertinimo.

Užsieniečio apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas. Užsieniečiui taikytina alternatyvi sulaikymui priemonė – apgyvendinimas Centre ar kitoje tam pritaikytoje vietoje, netaikant judėjimo laisvės apribojimų.

2022 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3982-821/2022

Teismo proceso Nr. 4-28-3-00354-2022-5

Procesinio sprendimo kategorija 8.5

[Prieiga internete](#)

10. Lietuvos Respublikos pilietybė

10.3. Lietuvos Respublikos pilietybės netekimas

Dėl įrodymų apie kitos valstybės pilietybės įgijimo momentą

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vidaus reikalų ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės panaikinimo įgijus kitos valstybės pilietybę“ dalies, kuria nuspręsta, kad pareiškėja neteko Lietuvos Respublikos pilietybės, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pareiškėja teigė, jog, studijuojant doktorantūros studijose Kanadoje, jai tapo žinoma, kad 2002 m. rugsėjo 17 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas, įsigaliojęs 2003 m. sausio 1 d., pagal kurį buvo įteisinta galimybė Lietuvos Respublikos piliečiams vienu metu turėti dvi pilietybes. Atsižvelgdama į Pilietybės įstatymo pakeitimus, pareiškėja kreipėsi į Kanados vyriausybę su prašymu suteikti pilietybę. 2003 m. sausio mėnesį pareiškėjai buvo išduotas oficialus Kanados pilietybės sertifikatas, suteikiantis teisę pareiškėjai įgyti Kanados pilietybę po to, kai pareiškėja duos priesaiką oficialios ceremonijos metu. Pareiškėja 2003 m. Kanados teisės aktų nustatyta tvarka davė priesaiką (tikslios datos neprisimena, kadangi nuo to momento praėjo beveik 20 metų) ir 2003 m. spalio 9 d. pareiškėjai buvo pirmą kartą išduotas Kanados piliečio pasas. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. lapkričio 13 d. priėmė nutarimą „Dėl teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos pilietybės santykius, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – Nutarimas), kuriuo pripažino Pilietybės įstatymo normą, suteikusią teisę turėti piliečiams dvi pilietybes, prieštaraujančia Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Nutarimu Konstitucinis Teismas taip pat išaiškino, kad Lietuvos Respublikos piliečiams, įgijusiems kitos valstybės pilietybę nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2006 m. lapkričio 15 d., Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūra netaikoma – tokie asmenys yra laikomi Lietuvos Respublikos piliečiais. Todėl po Nutarimo pareiškėja neatsisakė Kanados pilietybės.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – atsakovas) paaiškino, kad pareiškėja nei Migracijos departamentui, nei teismui nepateikė legalizuoto dokumento, patvirtinančio Kanados pilietybės įgijimo datą. Kadangi buvimo Kanados piliečiu faktas egzistavo (Kanados pasas), tai Pilietybės įstatymo norma, pagal kurią Lietuvos pilietybė panaikintina, buvo pritaikyta be išlygos. Esminis aspektas, kad byloje, pasak atsakovo, nebuvo nustatytas Kanados pilietybės įgijimo momentas.

Pirmosios instancijos teismas sprendimu pareiškėjos skundą tenkino, panaikino ginčijamo įsakymo dalį, kuria nuspręsta, kad pareiškėja neteko Lietuvos Respublikos pilietybės.

Nagrinėjęs atsakovo apeliacinį skundą, LVAT sutiko, jog administracinėje byloje nebuvo nustatyta konkreti kalendorinė data dėl kitos valstybės pilietybės įgijimo: iš tikro buvo pateikta tik pilietybės kortelė (sertifikatas), kurioje nurodyta jos pagaminimo data – 2003 m. sausio mėnuo. LVAT vertinimu, nebuvo pagrindo nesutikti su pareiškėjos paaiškinimais, jog tokio pobūdžio dokumentas negali būti išduotas anksčiau nei duota priesaika. Taigi pilietybės kortelė, kuri teisiškai patvirtinta, buvo vienas iš įrodymų apie kitos valstybės pilietybės suteikimo datą. Šis įrodymas neleido netikėti pareiškėjos paaiškinimais dėl kitos valstybės pilietybės įgijimo momento, be kita ko, tai pagrindė ir pareiškėjos pateiktas susirašinėjimas su Kanados ambasada. Visumos faktinių duomenų, LVAT vertinimu, pakako pirmosios instancijos teismui priėti prie išvados dėl pareiškėjos kitos valstybės pilietybės įgijimo datos. Atsakovas į administracinę bylą nebuvo pateikęs jokių įrodymų, įgalinančių suabejoti pareiškėjos pateiktais įrodymais. Nebuvo gauta informacijos apie tai, kada ir kaip prasideda kitos valstybės pilietybės suteikimo procedūra, kiek įprastai ji trunka, per kiek laiko yra išduodamas sertifikatas dėl kitos valstybės pilietybės suteikimo, ar pagal kitos ginčo valstybės teisinį reguliavimą sertifikato išdavimo data yra laikoma ir kitos valstybės pilietybės suteikimo momentu. Nebuvo atlikta jokio užklauso, jokio individualaus tyrimo ginčo klausimu, apsiribojant vien bendrinio pobūdžio teiginiais, todėl pirmosios instancijos teismas, pasak LVAT, visiškai pagrįstai panaikino ginčytą įsakymą ir priėmė pareiškėjai palankų sprendimą, kuris paliktinas galioti.

Atsakovo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3893-556/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01519-2022-5

Procesinio sprendimo kategorija 10.3

[Prieiga internete](#)

12. Mokesčiai, įmokos ir kiti privalomieji mokėjimai

12.15. Pridėtinės vertės mokestis

12.15.5. Pridėtinės vertės mokesčio atskaita

Dėl teisės į PVM atskaitą, kai apmokestinamasis asmuo (kreditorius), kuris pagal nacionalines nuostatas, neįvykus varžytinėms, iš skolininko perima jo nekilnojamąjį turtą žinodamas, kad šis (skolininkas) dėl gresiančio nemokumo nesumokės pardavimo PVM į valstybės biudžetą

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas mokestinis ginčas kilo dėl mokesčių administratoriaus sprendimo, kuriuo iš esmės buvo paneigta pareiškėjo teisė į pirkimo PVM, apskaičiuoto šiam (pareiškėjui), kaip kreditoriui, perėmus iš jo skolininko nekilnojamąjį turtą, atskaitą.

Byloje nustatyta, kad antstolio patvarkymu paskelbtos dalies skolininko nekilnojamojo turto pirmosios varžytinės (antstolis atliko turto vertinimą (ekspertizę), nustatė turto kainą ir paskelbė varžytynes), tačiau nė vienas pirkėjas nesusidomėjo. Neįvykus varžytinėms buvo pasiūlyta šį skolininko turtą (dalį žemės sklypo ir dalį nebaigto statyti daugiabučio namo) perimti pareiškėjui (už pradinę varžytynių kainą), taip padengiant dalį pastarojo turimų kreditorinių reikalavimų. Pareiškėjas pasinaudojo šia teise ir perėmė turtą, taip realizuodamas dalį savo, kaip išieškotojo, reikalavimų. Šiuo tikslu buvo surašytas turto perdavimo išieškotojui aktas, kuriuo antstolis išieškotojui, t. y. pareiškėjui, perdavė ginčo nekilnojamąjį turtą. Skolininkas išrašė PVM sąskaitą faktūrą, kurioje, be kita ko, išskyrė pardavimo PVM; šį PVM jis (skolininkas) įtraukė į buhalterinę apskaitą, deklaravo PVM deklaracijoje, tačiau į valstybės biudžetą nesumokėjo. Po varžytynių skolininkas kreipėsi į kreditorius, siūlydamas jam iškelti bankroto bylą ne teismo tvarka. Kreditoriams adresuotame rašte nurodė, kad bankas perleido savo kreditorinį reikalavimą pareiškėjui, kuris Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka inicijavo vienintelio ilgalaikio turto išvaržymą, o skolininkas kitų aktyvų (kito turto) neturi. Po kuriuo laiko skolininkas įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

Pareiškėjas įtraukė pirkimo PVM į atskaitą, deklaravo PVM permoką ir kreipėsi į mokesčių administratorių su prašymu grąžinti (įskaityti) šią permoką. Tačiau mokesčių administratorius vertino, kad, įsigydamas ginčo nekilnojamąjį turtą ir siekdamas atskaityti jo pirkimo PVM, pareiškėjas piktnaudžiavo (apmokestinamasis sandoris įvykdytas piktnaudžiaujant teise), taip pat konstatavęs, kad jis (pareiškėjas) elgėsi nesąžiningai, nes žinojo (turėjo žinoti), jog skolininkas nesumokės (negalės sumokėti) pardavimo PVM į valstybės biudžetą, t. y. žinojo (turėjo žinoti) apie tai, jog įsigydamas ginčo nekilnojamąjį turtą prisidėjo prie mokesčių nesumokėjimo ir, nepaisydamas to, atliko tokią ūkinę operaciją – perėmė (įsigijo) ginčo nekilnojamąjį turtą.

Paminėtina, jog mokesčių administratorius didelį dėmesį skyrė skolininko nemokumui ir iš esmės šią aplinkybę laikė ypač reikšminga, konstatuojant pareiškėjo piktnaudžiavimą, nesąžiningumą. Ir iš tiesų byloje buvę duomenys leido pagrįstai teigti, kad pareiškėjas žinojo (turėjo žinoti) apie tai, kad perėmus ginčo nekilnojamąjį turtą skolininkas negalės įvykdyti prievolės sumokėti ginčo PVM į valstybės biudžetą.

Remdamasi ESTT praktika aiškinant PVM direktyvos¹ nuostatas, įskaitant šios Sąjungos teisminės institucijos sprendimą, priimtą atsakant į apžvelgiamoje byloje pateiktus prejudicinius klausimus², išplėstinė teisėjų kolegija, be kita ko, pažymėjo:

– kiek tai yra susiję su teisės į ginčo pirkimo PVM atskaitą realizavimo (materialiosiomis) sąlygomis, nėra reikšmingas šio PVM sumokėjimo į valstybės biudžetą faktas – klausimas, ar prekių tiekėjas sumokėjo už pardavimo sandorius į valstybės biudžetą mokėtiną PVM, neturi įtakos apmokestinamojo asmens teisei atskaityti sumokėtą pirkimo PVM;

– mokesčių administratoriaus akcentuoto pareiškėjo nesąžiningumo aspektu, nebuvo jokio pagrindo teigti, kad skolininkas sukčiavo, t. y. atliko „<...> tyčinį veikimą ar neveikimą, susijusį su <...> suklastotų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų [deklaracijų] ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra neteisėtas Europos Bendrijų bendrojo biudžeto arba Europos Bendrijų ar jų vardu valdomų biudžetų išteklių mažinimas <...>“; negalima manyti, kad apmokestinamasis asmuo (skolininkas), kuris, susidūręs su finansiniais sunkumais, iš pagal įstatymą suorganizuotų varžytynių parduoda vieną iš savo nekilnojamojo turto objektų tam, kad padengtų šias skolas, vėliau deklaruoja mokėtiną PVM, bet dėl minėtų sunkumų negali jo viso ar jo dalies sumokėti, vien dėl to yra kaltas dėl PVM sukčiavimo. Todėl tokiomis aplinkybėmis juo labiau negalima kaltinti tokio turto pirkėjo (pareiškėjo), kad įsigydamas šį turtą jis žinojo arba turėjo žinoti, jog dalyvauja sandorių, susijusių su PVM sukčiavimu;

– kadangi neleidimas pasinaudoti teise į atskaitą yra pagrindinio principo, kurį sudaro ši teisė, taikymo išimtis, mokesčių administratorius turi surinkti pakankamai objektyvių įrodymų, kad apmokestinamasis asmuo sukčiavo arba žinojo ar turėjo žinoti, jog sandoris, kuriuo grindžiama teisė į atskaitą, buvo susijęs su tokiu sukčiavimu. Tačiau apžvelgiamu atveju, išskyrus minėtą aplinkybę, jog skolininkas dėl savo nemokumo (sunkios finansinės padėties) nesumokėjo ginčo nekilnojamojo turto pardavimo PVM, nenurodė jokių kitų aplinkybių, objektyviai pagrindžiančių pareiškėjo kontrahento (skolininko) sukčiavimą ar kitą mokesčių vengimą, bei pareiškėjo žinojimą (turėjimą žinoti) apie tai;

– kiek tai yra susiję su piktnaudžiavimu teise, net darant prielaidą, jog pareiškėjo prašoma pirkimo PVM, kurį jis sumokėjo perimdamas ginčo turtą, atskaita gali būti laikoma mokestiniu pranašumu, jis negali būti laikomas prieštaraujančiu PVM direktyvos tikslams – toks vertinimas išplaukia iš PVM direktyvos 199 straipsnio 1 dalies g punkto, pagal kurį valstybėms narėms leidžiama taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą ir perkelti PVM naštą apmokestinamajam asmeniui, kuriam skirtas šiuo mokesčiu apmokestinamas sandoris, tuo atveju, kai tiekiamas nekilnojamas turtas, kurį skolininkas parduoda iš varžytynių. Nors Lietuvos Respublika pasirinko netaikyti šio mechanizmo, pats šioje nuostatoje numatytos galimybės egzistavimas rodo, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nemanė, jog iš varžytynių parduoto nekilnojamojo turto pirkėjo sumokėto PVM atskaita prieštarauja PVM direktyvos tikslams. Be to, tai, kad kreditorius (pareiškėjas) po neįvykusių varžytynių perima nekilnojamąjį turtą, kurio atžvilgiu jis turėjo tokią garantiją, iš esmės gali būti motyvuota ne mokestinio pranašumo siekimu, bet ketinimu atgauti visą reikalavimą ar jo dalį iš skolininko, naudojantis jam prieinamomis teisinėmis priemonėmis, kaip antai pardavimu iš varžytynių; tokia ūkinė operacija, atliekama pagal įstatymų nuostatas, yra įprasta ekonominėje veikloje ir negali būti prilyginama visiškai fiktyviems ekonomiškai nepagrįstiems sandoriams;

– pirkėjo žinojimas apie pardavėjo finansinius sunkumus, jo galimą nemokumą arba, kaip šiuo atveju, iškeltą bankroto bylą, taip pat apie galimą tokių aplinkybių poveikį sandoriui taikomo PVM sumokėjimui į valstybės biudžetą, yra pardavimui iš varžytynių būdinga aplinkybė, kurios savaime nepakanka siekiant įrodyti, kad nagrinėjamu sandoriu buvo piktnaudžiauta, ir taip pateisinti atsisakymą suteikti teisę į atskaitą.

LVAT taip pat papildomai akcentavo, kad apžvelgiamu atveju, t. y., kai varžytinės buvo vykdomos teisės aktų nustatyta tvarka ir prižiūrint antstoliui, vertinimo, jog nebuvo piktnaudžiaujama teise į PVM atskaitą, niekaip nepaneigė mokesčių administratoriaus argumentai, jog pareiškėjas siekė ginčo nekilnojamąjį turtą perimti iki skolininkui iškeliant bankroto bylą ir (ar) kad pareiškėjas pats nesikreipė dėl bankroto bylos iškelimo

¹ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos.

² ESTT 2022 m. rugsėjo 15 d. sprendimas byloje *HA.EN.*, C-227/21, EU:C:2022:687.

– kiek tai yra susiję su pareiškėjo pasirinktu kreditorinio reikalavimo padengimo būdu, apmokestinamasis asmuo yra laisvas pasirinkti bet kurį teisėto elgesio variantą.

LVAT panaikino mokesčių administratoriaus ir mokestinį ginčą nagrinėjusių institucijų, įskaitant pirmosios instancijos teismą, sprendimus bei grąžino klausimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo spręsti viešojo administravimo subjektui iš naujo.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-958-968/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00560-2018-5

Procesinio sprendimo kategorija 12.15.5.3

[Prieiga internete](#)

14. Aplinkos apsauga

14.3. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, taršos leidimai

Dėl taršos leidimo pakeitimo, kai veiklos, kuri turėtų būti vykdoma pagal turimo taršos leidimo sąlygas, vykdymas neįmanomas

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl Aplinkos apsaugos agentūros prie Aplinkos ministerijos (toliau – Agentūra) sprendimo „Dėl UAB „Ekologistika“ taršos leidimo pakeitimo“, kuriuo pareiškėjas UAB „Ekologistika“ įpareigotas per 40 dienų nuo sprendimo gavimo dienos Agentūrai pateikti paraišką Taršos leidimui pakeisti, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas skundžiamu sprendimu atmetė pareiškėjo skundą. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nesutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu ir teigė, kad teismas neatliko visapusiško, išsamaus ir objektyvaus įrodymų tyrimo.

Byloje nustatyta, kad 2014 m. birželio 23 d. pareiškėjui buvo išduotas taršos leidimas. Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 2 dalies nuostatomis, pareiškėjui išduoto taršos leidimo neatsiejamos dalys yra Atliekų naudojimo ir šalinimo techninis reglamentas bei Atliekų naudojimo ir šalinimo veiklos nutraukimo planas. Pareiškėjui išduotame taršos leidime nurodyta, kokiomis apimtimis ir sąlygomis pareiškėjas gali vykdyti naudotų padangų atliekų tvarkymo veiklą įrenginyje, o Atliekų naudojimo ir šalinimo techninio reglamento priede – Atliekų tvarkymo laikymo zonų plane – detalai nurodyta, kokiose zonose turi būti laikomos metalo atliekos, tekstilės ir kitos nepavojingos atliekos, kuriose įrenginio zonose turi būti laikomos naudoti nebetinkamos padangos, kuriose zonose laikoma produkcija, kur vyksta gamyba, taip pat detalai nurodyta, kur ir kokie įrenginiai stovi, kurie naudojami vykdant naudotų padangų atliekų tvarkymo, t. y. apdorojimo ir laikymo veiklą.

Byloje taip pat nustatyta, kad 2019 m. spalio 16–25 d. gamybiniame-pramoniniame pastate vyko gaisras, kuriame atliekų tvarkymo veiklą vykdė pareiškėjas. Įvertinusi įvykusio gaisro pasekmes bei pareiškėjo taršos leidimo Atliekų tvarkymo ir laikymo zonų plane bei Atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente numatytas sandėliavimo bei gamybos veiklas, teisėjų kolegija padarė vienareikšmišką išvadą, jog dėl įvykusio gaisro pareiškėjo gamybinėse patalpose pasikeitė įrenginių veikimo, atliekų tvarkymo įrenginiuose vykdomos atliekų apdorojimo ir laikymo veiklos sąlygos, sandėliavimo bei gamybinė veikla nebegali būti vykdoma tomis sąlygomis ir lokacijomis, kurios numatytos taršos leidimo Atliekų tvarkymo ir laikymo zonų plane bei Atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente. Todėl, vadovaujantis Aplinkos apsaugos įstatymo 19² straipsnio 8 dalies 1 punktu bei 9 dalies 1 punktu, pareiškėjas, siekdamas toliau vykdyti savo pageidaujamą atliekų apdorojimo ir laikymo veiklą, privalėjo savo iniciatyva teikti aplinkos ministro įgaliotai institucijai paraišką dėl taršos leidimo pakeitimo.

Kadangi pareiškėjas Aplinkos apsaugos įstatymo 19² straipsnio 9 dalies 1 punkte numatyta galimybė nepasinaudojo, atsakovas, vadovaudamasis Aplinkos apsaugos įstatymo 19² straipsnio 9 dalies 2 punktu, taip pat vadovaudamasis aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 patvirtintų Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių 47.5, 47.6, 47.9 punkty, 46¹ punkto, 50.1 punkto nuostatomis, taip pat atsižvelgdamas į Aplinkos apsaugos departamento raštais pateiktą informaciją apie kilusio gaisro pasekmes, pagrįstai pradėjo taršos leidimo peržiūros procedūrą bei priėmė ginčo sprendimą, kuriuo pareiškėjas įpareigotas pateikti paraišką taršos leidimui pakeisti. Pažymėta, kad ginčo sprendime yra nurodoma, jog pareiškėjo veikla, kuri turėtų būti vykdoma pagal tuo metu galiojusio taršos leidimo sąlygas, neįmanoma dėl po gaisro nukentėjusių statinių būklės ir dėl šios priežasties galimai pasikeitusių įrenginių veikimo, atliekų tvarkymo įrenginiuose

vykdomos atliekų apdorojimo ir laikymo veiklos galimybių, įrenginio pajėgumų, veiklos apimčių. Taigi atsakovo sprendime yra apibrėžta, dėl kokių priežasčių ir kas reikalinga pakeisti taršos leidime.

Pripažinta, kad pirmosios instancijos teismas bylą išnagrinėjo visapusiškai, teisingai vertino byloje surinktus įrodymus, teisės normų pažeidimų nepadarė, todėl priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą, kurį keisti ar naikinti pagrindo nėra.

2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-435-525/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02178-2020-5

Procesinio sprendimo kategorija 14.10

[Prieiga internete](#)

14.6. Atliekų prevencija ir tvarkymas

Dėl licencijuotos organizacijos gamintojams ir importuotojams išrašytų patvirtinimų apie pakuočių atliekų sutvarkymą, kurie išrašyti neteisėtai pripažintų atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų pagrindu, panaikinimo

Nagrinėtu atveju ginčas kilo dėl Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento (toliau – atsakovas) sprendimo (toliau – Sprendimas), kuriuo buvo patvirtintas patikrinimo aktas (toliau – Patikrinimo aktas), kuriame nustatyta, jog VŠĮ „PTO“ (toliau – pareiškėjas) už 2013–2016 metus gamintojams ir importuotojams išrašyti patvirtinimai apie pakuočių atliekų sutvarkymą, kurie buvo išrašyti neteisėtai pripažintų ir panaikintų UAB „Metrail“ ir UAB „Sauduva“ pareiškėjui išduotų atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų pagrindu, yra neteisėti.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino ir panaikino Sprendimą remdamasis dviem motyvais: 1) konstatavęs, kad Sprendimas neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies, nes vėliau buvo nustatyti esminiai neatitikimai dėl atliekų kiekių, be to, dalis patvirtinimų buvo išrašyti ne UAB „Metrail“ išrašytų ir pripažintų negaliojančiais dokumentų pagrindu; 2) priėjęs prie išvados, kad atsakovas neturėjo teisės panaikinti už 2013–2016 metus licencijuotos organizacijos gamintojams ir importuotojams išrašytus patvirtinimus. Atsakovas su tokiu pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutiko, todėl pateikė apeliacinį skundą.

Išplėstinė teisėjų kolegija, pasisakydama dėl antrojo pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvo, įvertinusi ginčui aktualų teisinį reguliavimą, pažymėjo, kad tiek iki 2013 m. gegužės 31 d. galiojusios redakcijos, tiek nuo 2013 m. birželio 1 d. įsigaliojusios redakcijos Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 30 dalyje sąvoka „gaminų ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantys dokumentai“ išliko nepakitusi, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje (2011 m. gruodžio 22 d. įstatymo Nr. XI-1893 redakcija) ginčui aktualiu laikotarpiu analogiškai buvo apibrėžiama ir sąvoka „pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantys dokumentai“. Nuo 2013 m. birželio 1 d. įsigaliojusios redakcijos Atliekų tvarkymo įstatymo 34²⁵ straipsnio 3 dalyje buvo įtvirtinta, jog sprendimus dėl gaminų ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų pripažinimo negaliojančiais, vadovaudamasi aplinkos ministro nustatyta tvarka, priima Aplinkos ministerijos įgaliota institucija. Atitinkamai aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymo Nr. D1-359, kuriuo buvo patvirtintas Aprašas³, 2 punktu regionų aplinkos apsaugos departamentams buvo pavesta vykdyti Aprašo reikalavimų vykdymo kontrolę ir priimti sprendimus dėl neteisėtai išrašytų gaminų ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų pripažinimo negaliojančiais.

Atsižvelgusi į tai ir remdamasi LVAT 2019 m. balandžio 3 d. sprendime norminėje administracinėje byloje Nr. I-6-822/2019 pateiktais išaiškinimais dėl „gaminų ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų“ sąvokos teisinio turinio, jog licencijuotų organizacijų gamintojams ir importuotojams išrašomi patvirtinimai, kurie išimtinai grindžiami būtent atliekų tvarkytojų išrašytais atliekų sutvarkymą įrodančiais dokumentais, savo turiniu ir esme laikytini vienais iš „pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų“ ir patys savaime be pirminių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų egzistuoti negalėtų, išplėstinė teisėjų kolegija priėjo prie išvados, kad atsakovas turėjo kompetenciją (teisinį pagrindą) pripažinti neteisėtai licencijuotos organizacijos gamintojams ir importuotojams išduotus patvirtinimus apie atliekų sutvarkymą, kurie išrašyti neteisėtai pripažintų atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų pagrindu už laikotarpį iki 2017 m. vasario 15 d. įsigaliojant Aprašo pakeitimams (aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. D1-736), kuriais eksplicitiškai Aprašo

³ Gaminų ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359.

55 ir 56 punktuose nustatyta, jog išrašytais neteisėtai ir negaliojančiais regionų aplinkos apsaugos departamentų sprendimu taip pat gali būti pripažįstami patvirtinimai. Taigi, konstatuota, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, jog atsakovas neturėjo teisės Sprendimu panaikinti pareiškėjo už 2013–2016 metus gamintojams ir importuotojams išrašytus pavirtinimus apie atliekų sutvarkymą.

Dėl atsakovo Sprendimo atitikties Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimams išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad byloje buvo nustatyti tam tikri duomenų, kuriais remiantis priimtas ginčytas Sprendimas, neatitikimai dėl pakuočių atliekų kiekio, atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų ir (ar) jų pagrindu išrašytų patvirtinimų numerių, taip pat tai, kad kai kurie patvirtinimai buvo išrašyti ne UAB „Metraill“ išrašytų ir negaliojančiais pripažintų įrodančių dokumentų pagrindu. Tačiau, visapusiškai įvertinusi šiuos neatitikimus, išplėstinė teisėjų kolegija dalį jų vertino kaip rašymo apsirikimą, o dėl kitos dalies konstatavo, kad jie sudaro pagrindą naikinti tik dalį atsakovo Sprendimo, bet ne visą Sprendimą. Be to, pažymėta, kad tais atvejais, kai konstatuojama, jog dalis atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išduoti teisėtai, nesant galimybės nustatyti, kurių gamintojų ir (ar) importuotojų atliekos konkrečiu atveju turėtų būti laikomos sutvarkytomis tinkamai, paliekant galioti už tokias atliekas išrašytus jų sutvarkymą įrodančius dokumentus, turi būti vadovojamasi proporcingumo taisykle. Atitinkamai byloje nustačius, jog pareiškėjui UAB „Sauduva“ išduotas atliekų sutvarkymą įrodantis dokumentas buvo panaikintas tik iš dalies, ta pačia procentine dalimi pripažintini neteisėtais ir naikinti visi jo pagrindu pareiškėjo gamintojams ir importuotojams išrašyti patvirtinimai.

Šiomis aplinkybėmis atsakovo apeliacinis skundas tenkintas iš dalies, pakeičiant pirmosios instancijos teismo sprendimą ir pareiškėjo skundą tenkinant iš dalies.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-927-525/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00223-2018-1

Procesinio sprendimo kategorijos: 14.6; 14.10

[Prieiga internete](#)

15. Žemės teisiniai santykiai

15.3. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos

Dėl leidimų laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus aptvaruose, kuriuose yra dirbtiniai nepratekami paviršiniai vandens telkiniai ir (ar) gyvenamosios paskirties statiniai

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – atsakovas) sprendimo atsisakyti pareiškėjui išduoti leidimus laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus (toliau – Sprendimas) pagrįstumo ir teisėtumo bei įpareigojimo atsakovui iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymus ir išduoti leidimus laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus jo (pareiškėjo) nurodytoje teritorijoje (planuojamuose aptvaruose). Ginčytas atsakovo Sprendimas buvo motyvuojamas tuo, kad planuojamuose aptvaruose yra dirbtiniai vandens telkiniai, kuriems nustatytos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos, bei statiniai (gyvenamasis namas, pirtis su pagalbinėmis patalpomis, pagalbinis pastatas su buitinėmis patalpomis, kiemo statiniai), todėl laukinių gyvūnų laikymas pareiškėjo nurodytuose aptvaruose prieštarauja nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 99 straipsnio 12 punkto ir 100 straipsnio 1 punkto nuostatomis, taip pat neužtikrins Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. D1-533/B1-310 patvirtintų Laukinių gyvūnų naudojimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 20 punkte ir 4 priedo 5 punkte nustatytų laukinių gyvūnų laikymo nelaisvėje reikalavimų.

Išplėstinei teisėjų kolegijai šioje byloje nutartimi inicijavus norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą dėl byloje taikytinų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (2007 m. vasario 14 d. įsakymo Nr. D1-98 redakcija) patvirtinto Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo aprašo (toliau – Aprašas) 5.2 punkto ir 10 punkto (2018 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. D1-1127 redakcija) nuostatų, LVAT 2022 m. birželio 23 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. eI-7-552/2022 pripažino, kad nurodyti punktai ta apimtimi, kiek juose, remiantis vien dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių ploto kriterijumi (0,1 ha), prie dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių nustatomos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos, prieštarauja konstituciniam atsakingo valdymo principui. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad šiam sprendimui įsiteisėjus sprendžiant byloje kilusį ginčą nurodytų nuostatų nebegalima taikyti, todėl padarė išvadą, kad nėra teisinio

pagrindo pripažinti, jog pareiškėjo planuojamuose įrengti aptvaruose esantys su ginčo vandens telkiniais besiribojantys žemės sklypai (jų dalys), kuriuose įrengti keturi didesni nei 0,1 ha ploto dirbtiniai nepratekami paviršiniai vandens telkiniai, patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zonas ir pakrantės apsaugos juostas. Atsižvelgusi į tai, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad nėra pagrindo nurodytų sklypų (jų dalių) atžvilgiu taikyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrantės apsaugos juostose. Taigi ši atsakovo sprendimo dalis pripažinta nepagrįsta ir panaikinta.

Byloje pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis taip pat buvo nustatyta, kad viename iš į planuojamus įrengti aptvarus patenkančių sklypų yra gyvenamosios paskirties statiniai, kurių statybos pabaiga 2017 metai. Vadovaudamasi Statybos įstatymo nuostata, jog statinių naudotojai privalo naudoti statinį (jo patalpas) pagal paskirtį, išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad tai sudaro pagrindą vertinti, jog naudojant nurodytus statinius pagal paskirtį asmenys gali lankytis juose, taigi ir lankytis pagal pareiškėjo prašymus ketinamuose įrengti laukiniams gyvūnams laikyti skirtuose aptvaruose, kuriuose yra nurodyti statiniai, todėl pagal Taisyklių 4 priedo 5 punktą turi būti užtikrintas jų (lankytojų) saugumas bei tai, jog dėl asmenų lankymosi aptvaruose gyvūnai neištrūktų ir neturėtų galimybių ištrūkti į laisvę. Šiuo aspektu išplėstinė teisėjų kolegija atsižvelgė į tai, kad „lankytojų“ sąvoka Taisyklėse atskirai nėra aptarta, ir įvertino žodžių „lankytojas“ bei „lankyti“ reikšmes bendrinėje kalboje, be to, pabrėžė, kad Taisyklių 4 priedo 5 punkte nurodytų objektų, kuriuose turi būti užtikrinamas lankytojų saugumas, sąrašas nėra baigtinis, tai patvirtina minėtoje nuostatoje vartojama lingvistinė formulė „ir kituose objektuose, kuriuose laikomi laukiniai gyvūnai“. Šiame kontekste išplėstinė teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, jog kreipiantis dėl leidimo laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus išdavimo pareiga pateikti visus tokiam leidimui išduoti būtinus duomenis, taigi šiuo atveju ir pagrįsti, kad ginčo aptvaruose nebus lankytojų ir (ar) taikant atitinkamas priemones bus užtikrinamas jų saugumas bei tai, jog dėl asmenų lankymosi aptvaruose gyvūnai neištrūktų ir neturėtų galimybių ištrūkti į laisvę, tenka būtent pareiškėjui (Taisyklių 13–14 p.).

Tačiau išplėstinei teisėjų kolegijai, įvertinus byloje esančią medžiagą, kilo abejonių, ar nurodyti statiniai patenka į abu pagal pareiškėjo prašymus planuojamus įrengti aptvarus, o nustačius, jog jie patenka tik į vieną iš planuojamų įrengti aptvarų, tai suponuotų pagrindą netenkinti pareiškėjo prašymo tik dėl leidimo laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus būtent šiame aptvare išdavimo, ir egzistuočių pagrindas tenkinti pareiškėjo prašymą išduoti jam leidimą laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus kitame aptvare, į kurį ginčo statiniai nepatenka. Kadangi atsakovas šių esminių bylos aplinkybių detalai ir visapusiškai neišnagrinėjo bei neįvertino, Sprendimo dalis, kuria netenkinti abu pareiškėjo prašymai ir atsisakyta išduoti jam leidimus laikyti nelaisvėje laukinius gyvūnus motyvuojant tuo, jog planuojamuose įrengti aptvaruose yra gyvenamosios paskirties statiniai, taip pat panaikinta, įpareigojant atsakovą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymus.

Taigi, pareiškėjo apeliacinis skundas tenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 9 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-988-520/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02262-2020-9

Procesinio sprendimo kategorija 15.3

[Prieiga internete](#)

16. Teritorijų planavimas

16.2. Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai

16.2.2. Detalieji planai

Dėl būtinybės galiojančiame detalajame plane nustatyti visus teritorijos naudojimo reglamento reikalavimus ir šios spragos pildymo atveju, kai dalis šių reikalavimų nėra nustatyti

Dėl reikalavimų detaliojo plano turiniui

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl savivaldybės administracijos atsakymo pritarti pareiškėjo pateiktiems viešbučių paskirties pastato statybos projektiniams pasiūlymams (pareiškėjas iš esmės siekė nugriauti ginčo sklype 1988 metais pradėtą ir nebaigtą statyti viešbučio pastatą ir vietoje jo pastatyti naują pastatą). Tokį sprendimą viešojo administravimo subjektas priėmė, be kita ko, konstatavęs, kad galiojančiame ginčo teritorijos detalajame plane nėra nurodytas leidžiamas pastatų aukštis ir šios teritorijos užstatymo intensyvumas, t. y. nėra nustatyti visi privalomi teritorijos naudojimo reglamento reikalavimai.

Pirmosios instancijos teismas panaikino ginčytą sprendimą iš esmės konstatuodamas, kad galiojančiame detalajame plane (2002 metų) minėti reikalavimai (pastatų aukštis ir užstatymo intensyvumas) nustatyti netiesiogiai, t. y. jie išvestini iš šiuo metu stovinčio nebaigto statyti viešbučio pastato faktinių parametrų. Tokį vertinimą šis teismas iš esmės grindė aplinkybėmis, kad 1999 metais priimto ir 2002 metais pakeisto detaliojo plano tikslai buvo susiję su suplanuotoje teritorijoje esančiu ir nebaigtu statyti viešbučio pastatu.

Išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad ginčo projektiniais pasiūlymais pareiškėjas planavo vykdyti naują statybą, o ne užbaigti sklype esamo pastato statybą; ši (planuota) statyba laikytina Teritorijų planavimo įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodytu teritorijos vystymu⁴, todėl, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis, pagal bendrą taisyklę buvo privalu turėti detalųjį planą, siekiant vykdyti tokią veiklą⁵.

Spręsdama dėl privalomo turėti detaliojo plano turinio, išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi ginčui aktualiu metu galiojusį teisinį reguliavimą, nurodė, jog pagal bendrą taisyklę, siekiant vykdyti ginčo statybas, buvo reikalingas galiojantis detalusis planas, kuriame būtų nustatyti visi privalomi teritorijos naudojimo reglamento reikalavimai, įskaitant leistiną pastatų aukštį ir užstatymo intensyvumą. Aptariamų reikalavimų (sprendinių) nebuvimas detalajame plane laikomas šio teritorijų planavimo dokumento spraga, kuri pildoma (šalinama) koreguojant (jei tokie pakeitimai nekeičia planavimo dokumento esmės) patį detalųjį planą.

Dėl galimybės galiojančio detaliojo plano spragas pildyti tiesiogiai taikant galiojančio bendrojo plano sprendinius išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad skirtingo lygmens teritorijų planavimo dokumentų tarpusavio santykį taikant (įgyvendinant) jų sprendinius apibrėžianti Teritorijų planavimo įstatymo 4 straipsnio 5 dalis aiškiai nustato, kad žemės valdytojai ir naudotojai vadovaujasi planuojamoje teritorijoje galiojančiais žemiausio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais. Be to, Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatytos bendros taisyklės išimtis, įtvirtinta to paties straipsnio 4 dalies 2 punkte („detalesieji planai nerengiami, <...> jeigu vietovės lygmens bendruosiuose planuose nustatyti visi detaliesiems planams privalomo teritorijos naudojimo reglamento reikalavimai“), teisės į statybą urbanizuotoje vietovėje realizavimo atveju turi būti aiškinama kartu su Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1 dalimi, numatančia galimybę tiesiogiai taikyti savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius tik tais atvejais, kai „<...> neparengti detaliai planai <...>“. Tuo tarpu kiekvienas galiojančiame detalajame plane nustatytas privalomo teritorijos naudojimo reglamento reikalavimas, įskaitant ir spragos atvejį, gali būti keičiamas tik teisės aktų nustatyta tvarka atliekant atitinkamus to detaliojo plano pakeitimus. Taigi, kaip apibendrinama konstatavo išplėstinė teisėjų kolegija, esant galiojančiam 2002 metų detalajam planui, pirmosios instancijos teismas, spręsdamas dėl ginčo sprendinių (pastatų aukščio ir užstatymo intensyvumo), nepagrįstai rėmėsi (tiesiogiai taikė) bendrojo plano sprendiniais.

LVAT, vertindamas galiojančio (2002 metų) detaliojo plano turinį, pirmiausia pažymėjo, kad, rengiant šį teritorijų planavimo dokumentą, buvo nesilaikyta tuo metu galiojusiu norminių aktų reikalavimų, ginčo sprendiniai nebuvo pažymėti (nurodyti) nei brėžinyje, nei aprašyti (paminėti) aiškinamajame rašte, kaip to buvo reikalaujama pagal norminių aktų nuostatas. Kaip konkrečiai pastebėjo išplėstinė teisėjų kolegija, sutartiniu žymėjimu „Esami pastatai“ pastato vietos ir kontūro pažymėjimas 2002 metų detaliojo plano brėžinyje, taip pat nebaigto statyti viešbučio paminėjimas šio plano aiškinamajame rašte (akivaizdžiai atliktas atskleidžiant esamą padėtį), negali būti pripažinti nustatančiais aptariamus teritorijos naudojimo reglamento reikalavimus – toks aptariamų sprendinių žymėjimas ne tik nebuvo ir nėra numatytas norminiuose aktuose (byloje taip pat nebuvo duomenų, kad toks žymėjimas praktikoje yra įprastas ir visiems suprantamas), bet ir pats aiškinimas, kad tokiu žymėjimu yra nustatomi aptariamieji sprendiniai, apskritai nėra galimas ir pateisinamas. Iš tiesų, aptariamieji detaliojo plano sprendiniai (teritorijos naudojimo reglamento reikalavimai), kaip darantys tiesioginę įtaką asmenų teisėms ir pareigoms, turi būti itin tikslūs ir nepalikti vietos dviprasmiam interpretavimui. Pripažinimas, kad galiojančiame detalajame plane pareiškėjo nurodomu žymėjimu yra įtvirtinamos žemės naudotojų ir valdytojų teisės ir pareigos plėtojant ir vykdant veiklą suplanuotoje teritorijoje, jau pats savaime, ypač atsižvelgiant į neterminuotą šio teritorijų planavimo dokumento galiojimą, implikuotą teisinį neapibrėžtumą, dėl kurio teisinių santykių dalyviams apribojama galimybė numatyti, koks elgesys bus laikomas neatitinkančiu teisės

⁴ „<...> planuojamos teritorijos ekonominės, socialinės ir (ar) aplinkos būklės urbanistiniai kokybiniai pokyčiai ir kiekybinė plėtra.“

⁵ Ginčijamo sprendimo priėmimo metu galiojusio Teritorijų planavimo įstatymo 17 str. 1 d., be kita ko, nustatė, kad „detalesieji planai rengiami savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens, jeigu jie parengti, bendruosiuose planuose nustatytose urbanizuotose <...> teritorijose, kai numatomas teritorijos vystymas <...> (išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nurodytus atvejus)“.

aktų reikalavimų – teisinis aiškumas ir apibrėžtumas reikalauja, kad detaliojo plano sprendiniai ir jais remiantis priimami administraciniai aktai nekeltų abejonių asmenims, siekiantiems plano pagrindu įgyvendinti savo teises, todėl tokie teritorijos naudojimo reglamento reikalavimai, kaip pastatų aukštis ir užstatymo intensyvumas, turėtų būti nustatyti eksplicitiškai bei suprantamai.

LVAT sprendė, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, jog galiojančiame detalajame plane yra nustatyti privalomi teritorijos naudojimo reglamento reikalavimai, būtini pareiškėjui siekiant realizuoti projektiniuose pasiūlymuose nurodytą veiklą (naujo pastato statybą). Todėl ginčijamas atsakovo sprendimas atsakyti tvirtinti minėtus pasiūlymus aptariamais pagrindais pripažintas pagrįstu ir teisėtu, pirmosios instancijos teismo sprendimas šioje dalyje panaikintas.

Byloje yra pateikta kolegijos nario atskiroji nuomonė.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-130-492/2022

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-00451-2020-8

Procesinio sprendimo kategorijos: 16.6; 17.7; 20.2.3.1

[Prieiga internete](#)

17. Statyba

17.6. Statybos valstybinė priežiūra

Dėl pareigos įvertinti statybos vykdymo teisėtumą, kai statybą leidžiantis dokumentas nėra privalomas ir (ar) nėra išduotas

Apžvelgiamu atveju pareiškėjas kreipėsi į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) su prašymu ištirti atliktų gatvės statybos darbų atitiktį detaliesiems planams ir gatvės projektui bei jo sprendiniams, o nustačius pažeidimus imtis priemonių, kad būtų pašalinti neteisėtai atlikti statybos darbai. Pareiškėjas nurodė, kad nagrinėtu atveju atlikus gatvės rekonstrukciją buvo panaikintos automobilių parkavimo vietos ir vietoj jų įrengta autobusų stotelė.

Inspekcijos Vakarų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas (toliau – atsakovas) byloje ginčytame sprendime konstatavo, kad buvo atliktas ginčo gatvės kapitalinis remontas, kurio metu ties gyvenamuoju namu įrengtos autobusų sustojimo stotelės vieta atitinka kapitalinio remonto projekto sprendinius, o statybą leidžiantis dokumentas ir statinio projektas šiuo atveju nebuvo privalomi, todėl jis neturi pagrindo atlikti Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – Priežiūros įstatymas) 11 ir 14 straipsniuose numatytus veiksmus. Atsakovas taip pat nurodė, kad neturi duomenų apie galiojančius detaliuosius planus ginčo gatvės atkarpoje, o bendrajame plane numatytos rekomendacijos (sutvarkyti automobilių stovėjimą) nenurodomos konkrečiai miesto gatvei. Atsakovas akcentavo, kad jis galėtų patikrinti, ar parengtas statinio projektas atitinka teritorijų planavimo dokumentų (detaliesiems, bendriesiems planams ir pan.) reikalavimus, tik vertindamas išduoto statybą leidžiančio dokumento, kurio pagrindu yra vykdomi statybos darbai, teisėtumą (Priežiūros įstatymo 10 str.). Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą dėl šio sprendimo atmetė.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi ginčui aktualų teisinį reguliavimą, pažymėjo, kad Inspekcija, gavusi informaciją apie vykdytą (vykdomą) savavališką (neteisėtą) statybą, turi atlikti įstatymų leidėjo numatytą pareigą – patikrinti, ar asmuo neįvykdė (nevykdo) savavališkos statybos bei ar esantys ginčo statiniai pastatyti teisėtai. Atsakovui kyla pareiga įvertinti statybos vykdymo teisėtumą ir tuo atveju, kai statybą leidžiantis dokumentas nėra privalomas ir / ar nėra išduotas. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovas nepagrįstai siaurai įvertino pareiškėjo prašymą ir neatsižvelgė į prašymo esmę. Iš prašymo turinio matyti, kad pareiškėjas prašė įvertinti vykdytų statybos darbų teisėtumą. Taigi atsakovas, kaip statybų valstybinę priežiūrą atliekantis viešojo administravimo subjektas, be kita ko, privalėjo įvertinti, ar atlikti statybos darbai apskritai galėjo būti atlikti pagal kapitalinio remonto projektą, ar šiuo atveju statyba turėjo būti vykdoma pagal rekonstrukcijos projektą. Nors ginčytame sprendime cituojamas teisinis reguliavimas, kuriame pateikiamos kapitalinio remonto sąvokos, tačiau Inspekcija sprendime šių sąvokų nesusiejo su konkrečiomis bylos faktinėmis aplinkybėmis ir jų nevertino, nepateikė motyvuotos išvados šiuo aspektu.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad atliktos statybos rūšies kvalifikaciją iš esmės atliko ne atsakovas, kurio sprendimas skundžiamas, o pirmosios instancijos teismas. Tačiau teismo sprendime padaryta išvada, kad ginčo statybos darbai atitinka kapitalinio remonto apibrėžimą, negali būti laikoma pagrįsta, išsamiai neišnagrinėjus

kapitalinio remonto projekto sprendinių ir brėžinių, neįvertinus automobilių stovėjimo aikštelės ir su jos įrengimu susijusių statybos darbų pobūdžio. Atsakovas ginčytame sprendime nevertino, ar atlikti statybos darbai apskritai gali būti priskirti kelio remonto darbams, o pirmosios instancijos teismas nepagrįstai susiaurino kelio rekonstrukcijos sąvoką, konstatuodamas, kad kelio rekonstrukcija turi būti siejama su kelio ir (ar) jo statinių išorės matmenų keitimu, ir, remdamasis tik šia sąlyga, padarė nepagrįstą išvadą, kad atlikti statybos darbai atitinka statinio kapitalinio remonto sąvoką. Šiuo aspektu teisėjų kolegija pabrėžė, kad pagal Kelių įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.) 2 straipsnio 5 punktą autobusų sustojimo aikštelė laikytina kelio elementu, o esminis kelio konstrukcinio elemento pertvarkymas taip pat patenka į kelio rekonstravimo sąvoką, tačiau tai nebuvo vertinta.

Dėl atliktų statybos darbų atitikties detaliam planui teisėjų kolegija akcentavo, kad vien tai, jog automobilių stovėjimo aikštelė nėra pareiškėjui priklausančio žemės sklypo priklausinys, nereiškia, kad jos statyba atitinka detaliojo plano sprendinius. Tai, jog specialiojo plano sprendiniai nėra integruoti į bendrąjį planą, savaime nereiškia, kad specialusis planas negalioja ir negali būti taikomas. 2013 m. birželio 27 d. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XII-407, kuriuo patvirtinta nuo 2014 m. sausio 1 d. galiojanti Teritorijų planavimo įstatymo redakcija, 3 straipsnio 3 dalis nustato, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo patvirtinti specialieji planai, kurių sprendiniai turėjo privalomąją teisinę galią, išlieka privalomais tol, kol bus parengti juos keičiantys to paties ar žemesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai. Įsigaliojus kompleksinio teritorijų planavimo dokumentui, apimančiam tik dalį specialiojo planu suplanuotos teritorijos, specialiojo plano sprendiniai teritorijoje, kuriai neparengtas kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas, turi privalomąją teisinę galią. Nagrinėtu atveju nenustatytas prieštaravimas tarp bendrojo plano ir specialiojo plano sprendinių, kiek tai susiję su automobilių stovėjimo aikštelių įrengimu. Taigi pirmosios instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, kad projekto rengėjai neturėjo vadovautis specialiojo planu, o atsakovas nepagrįstai neįvertino, ar atlikti statybos darbai, be kita ko, neprieštarauja specialiojo plano sprendiniams.

Vadovaujantis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas ir priimtas naujas sprendimas – pareiškėjo skundą tenkinti.

2022 m. lapkričio 23 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-3377-789/2022

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-02100-2020-3

Procesinio sprendimo kategorija 17.6

[Prieiga internete](#)

*Dėl teisės atlikti statybos darbus pastate, esančiame sklype, kurį statytojas naudoja servituto pagrindu
Dėl savarankiško atskirų statybos darbų vertinimo, jų kvalifikavimo kaip savavališka statyba tikslais
Dėl savavališkos statybos (ne)konstatavimo, kai pastatų savininkas dėl praėjusio ilgo laiko nuo statybos darbų atlikimo negali pateikti visų statybos dokumentų*

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad ginčo žemės sklype, kurio savininkai yra pareiškėjas ir trečiasis suinteresuotas asmuo, be kita ko, stovi trečiajam suinteresuotam asmeniui žemės ūkio bendrovei (toliau – Bendrovė) nuosavybės teise priklausantys du pastatai – arkinis garažas–dirbtuvės (toliau – Garažas-1) ir kombainų garažas (toliau – Garažas-2; toliau abu kartu vadinami Pastatais). 1999 m. gegužės 28 d. apskrities viršininko sprendimu dėl nuosavybės teisių atkūrimo nustatytas žemės servitutas, suteikiantis teisę Bendrovei naudotis ginčo žemės sklypo dalimi.

Pareiškėjas 2014 m. gegužės 26 d. pranešimu apie savavališką statybą (toliau – Pranešimas) kreipėsi į Inspekcijos Šiaulių skyrių, nuroydamas, kad Bendrovė 2014 m. gegužės 16–19 d. galbūt savavališkai atliko Garažo-2 priestato (toliau – Priestatas) rekonstrukciją, taip pat prašė ištirti ir nustatyti savavališkos statybos faktą, atlikti savavališkos statybos padarinių šalinimą ir kitus būtinus su tuo susijusius veiksmus. Pareiškėjas taip pat prašė ištirti, ar Bendrovei priklausantys Pastatai apskritai yra pastatyti teisėtai.

Išnagrinėjus Pranešimą buvo surašytas savavališkos statybos aktas, kuriame fiksuoti tam tikri Bendrovės atlikti savavališkos statybos darbai – savavališkas statinio rekonstravimas. Byloje ginčytu Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) Vakarų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento sprendimu (toliau – Sprendimas) atsakovas, be kita ko: (i) informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą dėl savavališkų statybų; (ii) savavališkos (neteisetos) statybos aspektu pateikė

vertinimą dėl kitų Priestate atliktų darbų kvalifikavimo (vertinimo); (iii) nurodė, kad nėra galimybės (pagrindo) atlikti vertinimą dėl Pastatų statybos (ne)teisėtumo.

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, ginčydamas Sprendimo dalis dėl: (1) Priestate atliktų statybos darbų, kurie nebuvo pripažinti savavališka statyba, vertinimo; (2) Pastatų statybos (ne)teisėtumo tyrimo (tikrinimo). Tačiau pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą.

Vertindama pareiškėjo apeliacinio skundo argumentus dėl su Priestatu susijusių statybos darbų, LVAT teisėjų kolegija nesutiko, jog Bendrovė, kaip Priestato savininkė, apskritai neturėjo (neturi) teisės atlikti (vykdyti) statybos darbus, nes neva nebuvo tenkintos sąlygos, nustatytos Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija), pagal kurį statytojo teisė įgyvendinama, kai statytojas žemės sklypą, kuriame statomas statinys, valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad bylos duomenys apie ginčo žemės sklype nustatytą servitutą patvirtina Bendrovės teisę naudotis šio sklypo dalimi, t. y. ji yra žemės naudotoja, be kita ko, minėtos Statybos įstatymo nuostatos taikymo tikslais. Kadangi servitutas nustatytas, be kita ko, tikslu užtikrinti teisę naudotis Bendrovei priklausančiais Pastatais, nėra jokio objektyvaus pagrindo konstatuoti, kad jai, kaip statinių savininkei, apskritai yra draudžiama atlikti Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punkte (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) nurodytus darbus – statinio rekonstrukciją, remontą ar griovimą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad nėra pagrindo teigti, jog vien faktinė aplinkybė, kad statybos darbai, kurių atsakovas nepripažino savavališka statyba, buvo atlikti tuo pačiu metu, kaip ir pripažinta savavališka rekonstrukcija, suponuoja vertinimą, kad visi Priestate atlikti statybos darbai laikytini savavališka rekonstrukcija – šiuo atveju nebuvo vykdoma nauja statyba, o visi kiti darbai, kuriuos atsakovas pripažino remontu, nebuvo taip išimtinai (tiesiogiai ir betarpiškai) susiję su atlikta rekonstrukcija, kad nebūtų pagrįsta šių (remonto) darbų kvalifikuoti kaip savarankiškų, be kita ko, jų kvalifikavimo kaip savavališka statyba tikslais. Pareiškėjas nekėlė klausimo dėl galbūt netinkamo atliktų statybos darbų priskyrimo atitinkamai statybos rūšiai, o teisėjų kolegija taip pat nenustatė, kad atsakovas ir pirmosios instancijos teismas šiuo aspektu netinkamai aiškino ir taikė Statybos įstatymo ir normatyvinius statybos teisės aktus.

Dėl pareiškėjo argumentų, kad Pastatai yra pastatyti neteisėtai, teisėjų kolegija pažymėjo, jog nėra pagrindo konstatuoti, kad priežiūros institucija atsisakė tirti aptariamą pareiškimo dalį – atsakovas ėmėsi veiksmų, siekdamas išnagrinėti šią pranešimo dalį, teikė privalomąjį nurodymą, atliko faktinių aplinkybių nustatymo veiksmus. Atlikus patikrinimą bei remiantis Nekilnojamojo turto registro duomenimis, be kita ko, buvo nustatyta, kad: Garažo-1 statyba baigta 1991 metais, o Garažo-2 – 1990 metais; šių nekilnojamojo turto objektų registravimo registre pagrindas – 1993 m. birželio 1 d. priėmimo–perdavimo aktas; po 2005 m. sausio 5 d. kadastrinių matavimų byloje fiksuotos situacijos naujai atliktų statybos darbų nebuvo nustatyta. Teisėjų kolegija nesutiko su pareiškėjo teiginiais, jog vien tai, kad atsakovas nerado (visų) dokumentų, susijusių su ginčo Pastatų statyba, savaime lemia priežiūros institucijos pareigą konstatuoti savavališką statybą bei imtis veiksmų dėl neteisėtos (savavališkos) statybos padarinių šalinimo. Iš tiesų pats savavališkos statybos fakto pripažinimas (Priežiūros įstatymo 14 str. 1 d. (2016 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XII-2578 redakcija)) negali būti savitiksliis, t. y. toks sprendimas turi būti nukreiptas į tokios statybos padarinių pašalinimą teisės akty nustatyta tvarka ar kitų įstatyme nustatytų tikslų siekimą, o savavališkos statybos faktas, tiesiogiai susijęs su statytojo nuosavybės teisės suvaržymu, negali būti preziumuojamas.

Šiuo aspektu teisėjų kolegija akcentavo, kad nuo Pastatų statybos iki Pranešimo pateikimo praėjo daugiau kaip 23 metai, o priimant Sprendimą – beveik 30 metų; byloje nėra jokių duomenų, kad laikotarpiu nuo 1991 metų iki 2005 metų, taip pat nuo 2005 metų iki 2014 metų Bendrovė ar kiti asmenys būtų vykdę kokius nors statybos darbus, pakeitę šių pastatų pagrindinius parametrus, kaip antai užstatymo plotą, pastatų aukštį ir pan. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad: (i) ginčo statiniai statyti valstybės Nepriklausomybės atkūrimo laikotarpiu; (ii) šie Pastatai statyti kaimiškoje vietovėje; (iii) nuo statybos praėjo ypač ilgas laikas, per kurį, be kita ko, įvyko ir su ginčo nekilnojamojo turto objektais susiję žemės ūkio veiklos reikšmingi pokyčiai, nuosavybės teisių į išlikusį turtą atkūrimo ir žemės reformos procesai. Šių aplinkybių visuma, be kita ko, jas vertinant teisingumo ir protingumo kriterijų aspektu, leidžia pripažinti, kad iki atsakovo atlikto patikrinimo su ginčo statyba susiję dokumentai galėjo neišlikti, t. y. nagrinėtu atveju vien tai, kad atsakovas nerado atitinkamų dokumentų, savaime nelemia vienareikšmės išvados, kad Pastatų statyba (1990 ir 1991 metais) buvo vykdoma neteisėtai, neturint teisės aktuose nustatytų dokumentų (leidimų ir pan.).

Atsižvelgiant į tai, Bendrovės teisės netrukdomai naudotis jai nuosavybės teise priklausančiu turtu, kuri neabejotinai būtų suvaržyta ar paneigta konstatavus neteisėtos (savavališkos) statybos faktą, kontekste pažymėta, kad: (1) šiais Pastatais savininkai netrukdomai naudojami daugiau kaip 30 metų; (2) byloje nebuvo

duomenų, kad tiek Pastatai, tiek teritorija, kurioje jie pastatyti, būtų susiję su koku nors reikšmingu visuomenės interesu; (3) valstybė dar 1999 metais pripažino Pastatų savininkų teisę jais naudotis, suformuodama servitutą, reikalingą naudoti (ekspluatuoti) šiuos nekilnojamojo turto objektus (šie pastatai jau buvo pastatyti priimant sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo 1999 metais); (4) ginčo Pastatai, suformuoti kaip savarankiški nekilnojamojo turto objektai, buvo įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastrė bei Nekilnojamojo turto registre. Iš Dokumentų, teiktinų Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui registruojant senus statinius, įsigytus ar pastatytus iki 1991 m. liepos 25 d., sąrašo, patvirtinto Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 278, nuostatų matyti, kad, registruojant tokius kaip ginčo Pastatus, Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui privalėjo būti pateikti statybos teisėtumą patvirtinantys dokumentai, t. y. ginčo Pastatų statybos teisėtumas (atitinkamų dokumentų vertinimo aspektu) jau buvo (turėjo būti) įvertintas juos registruojant. Taigi teisėjų kolegija sprendė, kad šiuo atveju nebuvo pagrindo pripažinti, jog atsakovas galėjo (privalėjo) pripažinti savavališkos (neteisėtos) statybos faktą.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-185-662/2022

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-01414-2020-9

Procesinio sprendimo kategorija 17.6

[Prieiga internete](#)

22. Kiti su valstybės tarnyba susiję klausimai

22.4. Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos

22.4.3. Tarnybos stažas

Dėl Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo nuostatų taikymo pareigūnams, kurie baigė tarnybą iki šio įstatymo įsigaliojimo

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimo, kuriuo atsisakyta pareiškėjos tarnybą muitinėje prilyginti stažui vidaus tarnyboje, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjos skundą, nustatęs, kad pareiškėjai netaikomos 2018 m. birželio 29 d. Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 (toliau – Pakeitimo įstatymas) 2 straipsnio 2 dalies nuostatos, pagal kurias pareigūnai, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo ėjo pareigas teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutinėse įstaigose, laikomi vidaus tarnybos sistemos pareigūnais, tarnaujančiais Pakeitimo įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka.

LVAT vertinimu, Pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalies lingvistinis aiškinimas leidžia daryti išvadą, kad įstatymų leidėjas pasirinko tokį teisinį reguliavimą, jog tik iki Pakeitimo įstatymo įsigaliojimo ir jo įsigaliojimo metu pareigas ėję asmenys laikomi vidaus tarnybos sistemos pareigūnais. Pakeitimo įstatymo, Vidaus tarnybos statuto, Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo nuostatų sisteminis aiškinimas taip pat lemia vienareikšmišką išvadą, kad vidaus tarnybos stažas skaičiuojamas tik asmenims, kurie tarnavo iki ir per Pakeitimo įstatymo įsigaliojimą.

Nustatęs, kad pareiškėjos tarnyba muitinėje baigėsi 2012 metais, LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad pareiškėja neįgijo naujo Vidaus tarnybos statute įtvirtinto pareigūnų statuso, nes tuo metu jau nebetarnavo, o iki 2012 metų teisinis reguliavimas nenumatė galimybės prilyginti pareiškėjos tarnybos stažą muitinėje vidaus tarnybos stažui.

LVAT atmetė pareiškėjos apeliacinį skundą.

2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-781-629/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01726-2021-4

Procesinio sprendimo kategorija 22.4.3

[Prieiga internete](#)

26. Asmens duomenų teisinė apsauga

Dėl valstybės įstaigos teisės gauti asmens duomenis, kai jie reikalingi įstatyme nustatytai funkcijai vykdyti

Pareiškėjas Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti VĮ Registrų centro 2021 m. birželio 7 d. raštą „Dėl duomenų teikimo sutarties sudarymo“ (toliau – Sprendimas), įpareigoti VĮ Registrų centrą iš naujo išnagrinėti Departamento prašymą ir teikti Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro (toliau – Registras) duomenis Departamentui.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo Departamento skundą atmetė. Teismas sprendė, kad Paso įstatymo 6 straipsnio 5 punkte nustatytas reglamentavimas suponuoja išvadą, jog, kai dėl asmens tapatybės kortelės ir (ar) paso išdavimo ar keitimo pripažintam neveiksniu tam tikroje srityje piliečiui kreipiasi jo globėjas ar kitas teisėtas atstovas, pastarasis privalo pateikti asmens, pripažinto neveiksniu, atstovavimą patvirtinančius dokumentus. Teismas, įvertinęs Departamento prašymą dėl sutarties sudarymo ir Registro duomenų teikimo, konstatavo, kad toks Registro duomenų teikimas būtų perteklinis ir prieštarautų BDAR nuostatoms.

Paso įstatymo 6 straipsnio 5 dalyje, be kita ko, įtvirtinta, kad dėl asmens tapatybės kortelės ir (ar) paso išdavimo ar keitimo pripažintam neveiksniu tam tikroje srityje piliečiui kreipiasi jo globėjas ar kitas teisėtas atstovas.

Teisėjų kolegija, sistemiškai įvertinusi aktualias teisės aktų nuostatas, atsižvelgdama į LVAT išaiškinimus dėl teisėtavokos institucijų sampratos (LVAT 2018 m. rugpjūčio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1248-502/2018 ir kt.) bei dėl registrų duomenų, reikalingų valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms jų funkcijoms atlikti (LVAT 2021 m. gegužės 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1064-602/2021), įvertinusi Departamento 2021 m. gegužės 25 d. prašymą „Dėl sutarties sudarymo“ ir Sprendime nurodytas atsisakymo sudaryti sutartį dėl neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro duomenų gavimo priežastis, darė išvadą, kad atsakovo Sprendimas yra naikintinas kaip neteisėtas ir nepagrįstas. Atsakovas Sprendime klaidingai nurodė, jog nėra BDAR įtvirtintų teisėto duomenų tvarkymo sąlygų bei, kad teisės aktai neįtvirtina Departamento teisės gauti Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro duomenis. Departamentas yra valstybės įstaiga, kuriai Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka yra suteikti viešojo administravimo įgaliojimai. Konkrečiai šiuo atveju Paso įstatymo 6 straipsnyje Departamentui nustatyta tiesioginė funkcija, kuriai tinkamai įvykdyti Departamentui reikalingi Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro duomenys.

Pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas iš dalies, ginčytas Sprendimas panaikintas, VĮ Registrų centras įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą.

2022 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-734-1047/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02070-2021-7

Procesinio sprendimo kategorija 26

[Prieiga internete](#)

Dėl draudimo savivaldybei naudoti asmens biometrinius duomenis asmens tapatybės nustatymui

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau – Inspekcija) išankstinės konsultacijos, teiktos Vilniaus miesto savivaldybės tarybos administracijos (toliau – Administracija) prašymu. Nors Administracija, siekdama didinti savo teikiamų paslaugų prieinamumą bei plėsti prisijungimo prie teikiamų elektroninių paslaugų galimybes, planavo įdiegti asmens tapatybės nustatymo paslaugą (naudojant asmens biometrinius duomenis, gaunamus po veido atvaizdo apdoravimo, nustatyti arba patvirtinti fizinio asmens tapatybę), Inspekcija išankstinėje konsultacijoje tą uždraudė. Inspekcija, be kita ko, nurodė, kad toks tvarkymas negali būti pripažintas būtinu ir proporcingu bei atitinkančiu BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkte įtvirtintą duomenų kiekio mažinimo principą; taip pat neatitiko BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtinto asmens duomenų teisėtumo principo, o duomenų subjekto sutikimas šiuo atveju nebūtų tinkamas asmens duomenų tvarkymo pagrindas. Pirmosios instancijos teismas Administracijos skundą atmetė.

LVAT teisėjų kolegija priminė, kad bet koks asmens duomenų tvarkymas turi, viena vertus, atitikti BDAR 5 straipsnyje nurodytus duomenų kokybės principus ir, kita vertus, tenkinti vieną iš duomenų tvarkymo teisėtumo principų, išvardytų BDAR 6 straipsnyje. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad Administracija pati pripažino siekianti papildyti jau egzistuojančias pasinaudojimo savo paslaugomis galimybes, kad jos būtų patogiau prieinamos. Taigi planuota diegti programa (kuriai veikti reikėtų asmens biometrinių duomenų, dažnai ir taip apimančių daugiau informacijos, nei yra būtina tapatybės nustatymui ar patvirtinimui) ketinamas vykdyti asmens duomenų tvarkymas iš esmės neatitinka duomenų tvarkymo būtinumo kriterijaus ir šiuo atveju negali

būti laikomas pagrįstai reikalingu pasiekti Administracijos numatytus tikslus, jau tenkinamus kitais būdais. Teisėjų kolegija nesutiko, jog vien patogumas, egzistuojant kitiems (asmens duomenų subjekto privatumą mažiau ribojantiems) būdams pasinaudoti Administracijos teikiamomis paslaugomis, laikytinas atitinkančiu duomenų kiekio mažinimo principą, kaip ir nesutiko, jog asmens duomenų subjekto neva galima patirti nauda dėl tokios priemonės įgyvendinimo šiuo atveju yra proporcinga jų privatumo suvaržymui.

Teisėjų kolegija sutiko su Inspekcijos išvada, jog šiuo atveju gali kilti sunkumų įrodyti, jog asmens duomenų subjekto sutikimas buvo duotas laisva valia, kadangi tarp Administracijos darbuotojų, atstovaujančių duomenų valdytoją – valstybės instituciją, – ir asmens duomenų subjekto (ypač jei jie, kaip nurodė Administracija, paprastai būtų pažeidžiami asmenys – ligoniai, neįgalieji, – į kuriuos programa ir orientuota) egzistuoja tam tikros padėties disbalansas, konkrečiu atveju galintis iškreipti asmens duomenų subjekto elgesį ir valią, reikalingą duomenų subjekto sutikimo kvalifikavimui kaip duotam laisva valia. Teisėjų kolegija taip pat sutiko su pirmosios instancijos teismo padarytomis išvadomis, jog jokie nei nacionaliniai, nei Europos Sąjungos teisės aktai nenustato pareiškėjo, vykdančio jam pavestas viešosios valdžios funkcijas, teisės tvarkyti biometrinius asmens duomenis siekiant nustatyti ar patvirtinti fizinio asmens tapatybę.

Nors Inspekcija praleido nustatytą terminą išankstinei konsultacijai pateikti, toks pažeidimas nelaikytas esminiu procedūrinio pažeidimu, turėjusiu esminės įtakos išankstinės konsultacijos teisėtumui ir pagrįstumui. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad ir BDAR konstatuojamosios dalies 94 punkte nurodyta, jog priežiūros institucija į prašymą suteikti konsultaciją turėtų atsakyti per nustatytą laikotarpį, tačiau tai, kad priežiūros institucija nesureagavo per tą laikotarpį, neturėtų turėti poveikio priežiūros institucijos intervenciniams veiksams jai vykdančiam šiam reglamente nustatytas užduotis ir įgaliojimus, įskaitanti įgaliojimą uždrausti duomenų tvarkymo operacijas.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-294-525/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00386-2021-5

Procesinio sprendimo kategorija 26

[Prieiga internete](#)

Dėl teisės susipažinti su Konkurencijos tarybos tyrimo medžiaga, kurioje yra asmens duomenų

Apžvelgiamoje byloje apeliacijos dalyku buvo pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrindimas ir teisėtumas, kiek buvo sprendžiama, ar yra teisinis pagrindas panaikinti Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – Taryba, atsakovas) nutarimo dalį, kurioje atsakyta pareiškėją informuoti apie atliktus asmens duomenų tvarkymo veiksmus, bei įpareigoti Tarybą informuoti pareiškėją apie asmens duomenis, kurie yra tyrimo medžiagoje, taip pat leisti susipažinti su tuo, kokia informacija buvo užslaptinta. Tokį pareiškėjo skundo reikalavimą pirmosios instancijos teismas atmetė kaip nepagrįstą.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad BDAR 14 straipsnio 1 dalies turinys ar šioje normoje nustatytos teisės įgyvendinimui reikšminga BDAR 12 straipsnio 1 dalis neimplikuoja duomenų subjekto teisės reikalauti užtikrinti jam teisę į BDAR 14 straipsnio 1 dalies a–f punktuose nurodytą informaciją konkrečiai suteikiant prieigą prie duomenų valdytojo turimos medžiagos, kurioje net ir neginčijamai yra to duomenų subjekto asmens duomenų. Atsižvelgiant į Tarybai tenkančią pareigą užtikrinti tinkamą, savalaikį konkurencijos teisės pažeidimo tyrimo veiksmų atlikimą, tyrimui reikšmingų faktinių aplinkybių nustatymą, teisinio vertinimo atlikimą, ir kitų asmenų teisių bei laisvių veiksmingą užtikrinimą, LVAT vertinimu, nera pagrindo pripažinti, kad vykdydamas savo įsipareigojimus pagal BDAR 14 straipsnio 1 dalį, atsakovas, kaip duomenų valdytojas, privalo duomenų subjektui suteikti prieigą prie konkrečių dokumentų, kuriuose esama to duomenų subjekto asmens duomenų, originalų. Vis dėlto, sprendžiamas dėl tinkamų priemonių, kaip jos suprantamos BDAR 12 straipsnio 1 dalies prasme, skirtų duomenų valdytojo pareigai pagal BDAR 14 straipsnio 1 dalį įgyvendinti, toks duomenų valdytojas turi atidžiai įvertinti, ar jo pasirinkta priemonė iš tiesų leidžia veiksmingai pasiekti iš šia norma nustatyto reguliavimo kylančius tikslus.

Dėl teisės į informaciją, kuri turi būti pateikta, kai asmens duomenys yra gauti ne iš duomenų subjekto, ribojimo, remiantis BDAR 14 straipsnio 5 dalimi

Remdamasis BDAR 14 straipsnio 5 dalimi, atsakovas nagrinėtoje administracinėje byloje nurodė, kad jo atliekami tyrimai yra konfidencialūs, jų metu gali būti surenkama ir analizuojama įvairi, įskaitant ir specialių saugotinių kategorijų, informacija (komercinės paslaptys, asmens duomenys, profesinės paslaptys, atleidimo nuo baudų prašymų turinys, pripažinimo pareiškimų turinys ir pan.), kuri neturėtų būti atskleidžiama ar kitaip prieinama taip ne tik apsunkinant tyrimo vykdymą, bet ir pažeidžiant kitų subjektų teises, pavyzdžiui, subjektų, pateikusių prašymus atleisti nuo baudos.

Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovas apsiribojo bendro pobūdžio argumentais, tačiau į bylą nepateikė jokių konkrečių duomenų, pagrindžiančių prašymų atleisti nuo baudų (kurių konfidencialumą atsakovas teigė siekiantis užtikrinti) egzistavimą nagrinėtu atveju, nei reikšmingų įrodymų, kuriais remiantis būtų galima pagrįstai įvertinti atsakovui tenkančios prievolės suteikti pareiškėjui informaciją, kuri turi būti pateikta, kai asmens duomenys yra gauti ne iš duomenų subjekto (BDAR 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją), tuo pačiu apsaugojus (nuasmeninus) specialių saugotinių kategorijų informaciją (*inter alia* (be kita ko) komercinės, profesinės ir kt. paslaptis), proporcingumo klausimą. Pastaruoju aspektu neginčyta, kad duomenų subjekto teisė į BDAR 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją bei kitų asmenų, kurių duomenys laikytini specialių saugotinių kategorijų informacija, teisė į atitinkamų duomenų konfidencialumo užtikrinimą aiškiai konkuruoja. Dėl to duomenų valdytojas turėtų siekti tinkamo šių konkuruojančių teisių veiksmingo užtikrinimo balanso ir tik jo neradęs, spręsti, kuriai iš tų teisių teikti pirmenybę. Vis dėlto minėto balanso turėtų būti ieškoma atidžiai vertinant kiekvieną konkretų atvejį, a priori (iš anksto) nesuteikiant pirmenybės BDAR 14 straipsnio 5 dalies nuostatai taikymo pagrindams, juo labiau, šios normos taikymo būtinybės negrindžiant abstrakčiais argumentais, susijusiais, pavyzdžiui, su byloje esančiais saugotiniais nuo atskleidimo duomenimis, duomenų valdytojo patiriamais laiko, žmogiškaisiais ir kitais kaštais ir pan.

Dėl teisės į informaciją, kuri turi būti pateikta, kai asmens duomenys yra gauti ne iš duomenų subjekto, ribojimo, remiantis BDAR 23 straipsniu

Pareiškėjo teigimu, BDAR 23 straipsnio nuostatos pačios neapriboja asmens duomenų subjektų teisių, bet suteikia galimybę valstybėms narėms tokį apribojimą numatyti nacionalinėje teisėje; pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją bei Konvenciją, jos gali būti apribotos tik įstatymu. Nesutikdamas su pareiškėju, atsakovas *inter alia* teigė, kad nepriklausomai nuo to, ar asmens duomenų subjektų teisių ribojimai, remiantis BDAR 23 straipsniu, yra įtvirtinti nacionaliniuose įstatymuose, tam tikrų asmens duomenų subjektų teisių įgyvendinimo pobūdis ir tvarka, atsakovo manymu, priklauso nuo konkrečios situacijos, pavyzdžiui, institucijos ir jos veiklos, tvarkymo tikslų.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad siekiant apriboti duomenų subjekto naudojimąsi teise į informaciją, kuri turi būti pateikta, kai asmens duomenys yra gauti ne iš duomenų subjekto, remiantis, pavyzdžiui, valstybei narei svarbiu tikslu, susijusiu su bendrais viešaisiais interesais, kuo *inter alia* rėmėsi atsakovas nagrinėtoje administracinėje byloje (toks tikslas numatytas BDAR 23 straipsnio 1 dalies e punkte), atitinkamas ribojimas turi būti numatytas Europos Sąjungos ar nacionalinėje teisėkūros priemonėje, kuriai, be kita ko, keliami aiškumo, tikslumo ir numatomumo reikalavimai, kaip juos savo jurisprudencijoje aiškina ESTT ir EŽTT. Atsižvelgusi į tai, kad išnagrinėjęs norminę administracinę bylą Nr. eI-5-502/2022, LVAT konstatavo, kad Taisyklės¹ pagal priėmimo teisinį pagrindą prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui ir VAĮ (2009 m. birželio 11 d. įstatymo Nr. XI-283 redakcija) 3 straipsnio 1 punktui, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad Taisyklės, kurių nuostatomis atsakovas rėmėsi, priimdamas ginčijamą nutarimą, nagrinėtoje administracinėje byloje netaikytinos. Atitinkamai, LVAT vertinimu, nebuvo pagrindo pripažinti, jog ginčui aktuali laikotarpiu nacionalinėje teisėje galiojo teisėkūros priemonė (BDAR 23 straipsnio 1 dalies prasmė), kuri pagal minėtą nuostatą galėtų būti laikoma tinkamu pagrindu suvaržyti pareiškėjo naudojimąsi teise į informaciją, kuri turi būti pateikta, kai asmens duomenys yra gauti ne iš duomenų subjekto.

Apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, jo rezoliucinėje dalyje nurodant, kad pareiškėjo skundas patenkintas iš dalies, Konkurencijos tarybos nutarimas toje dalyje, kurioje atsisakyta informuoti pareiškėją apie atliktus asmens duomenų tvarkymo veiksmus bei įpareigoti Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybą informuoti pareiškėją apie asmens duomenis, kurie yra tyrimo medžiagoje, bei leisti susipažinti su tuo, kokia informacija buvo užslaptinta, panaikintas; kita skundo dalis atmesta.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-372-629/2022
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02943-2020-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 11.6; 26

[Prieiga internete](#)

27. Visuomenės informavimas

Dėl Visuomenės informavimo etikos asociacijos rašto teisinių pasekmių vertinimo

Byloje ginčas kilo dėl Visuomenės informavimo etikos asociacijos (toliau – Asociacija) 2020 m. rugsėjo 1 d. rašto „Dėl Visuomenės informavimo etikos komisijos nuomonės“ (toliau – Raštas) teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, kad skundžiamas Raštas neturi įtakos pareiškėjo materialinėms teisėms ar pareigomis, o tai reiškia, kad pareiškėjo materialinės teisės nebuvo pažeistos, atmetė pareiškėjo skundą.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjo leidinio „Tauragės kurjeris“ numeryje ir internetiniame portale buvo publikuotas straipsnis (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Publikacija); L. J. pateikė skundą Visuomenės informavimo etikos komisijai (toliau – Komisija), kuriuo prašė įvertinti Publikacijos atitiktį Visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau – Kodeksas) nuostatomis. 2020 m. rugpjūčio 25 d. Visuomenės informavimo etikos komisijos posėdyje buvo išnagrinėtas L. J. skundas. Asociacija 2020 m. rugsėjo 1 d. raštu „Dėl visuomenės informavimo etikos komisijos nuomonės“ informavo pareiškėją ir trečiuosius suinteresuotus asmenis apie L. J. skundo nagrinėjimo Komisijoje rezultatą. Rašte pateiktas Komisijos vertinimas, kad Publikacija pažeidžia Kodekso 6, 8 bei 20 straipsnius.

Įvertinusi bylos medžiagą, procesiniuose dokumentuose šalių dėstomus argumentus, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad byloje keliamas esminis klausimas, ar Raštas yra sprendimas, sukeltantis pareiškėjui teisinės pasekmės, ar tai yra rekomendacinio pobūdžio Asociacijos nuomonė. Teisėjų kolegija nurodė, kad, pagal Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą, individualaus skundo dėl galbūt padarytų Kodekso pažeidimų nagrinėjimo procedūroje Komisijai nesuteikti įgaliojimai pateikti nuomonę dėl pažeidimų. Dėl profesinės etikos ar kitų pažeidimų Komisija priima sprendimus.

Kaip buvo matyti iš bylos medžiagos, Komisija priėmė skundžiamą Raštą, nagrinėdama trečiojo suinteresuoto asmens L. J. skundą. Taigi teisėjų kolegija darė išvadą, kad Komisija, išnagrinėjusi minėtą skundą, skundžiamu Raštu nustatė padarytus pareiškėjo pažeidimus, o ne išreiškė nuomonę dėl galimo pareiškėjo atliktų veiksmų vertinimo. Teisėjų kolegijos vertinimu, nors Raštą Komisija pavadino „Dėl Visuomenės informavimo etikos komisijos nuomonės“, tačiau šis raštas pagal savo turinį yra L. J. skundo išnagrinėjimo rezultatas, nustatant pareiškėjo padarytus konkrečius atitinkamų Kodekso nuostatų pažeidimus. Atsižvelgiant į tai, kad Komisija, išnagrinėjusi minėtą skundą, priėmė Raštą, kad šiame Rašte yra pasisakyta dėl skundo esmės ir nurodyti pareiškėjo padaryti konkretūs Kodekso pažeidimai, laikytina, kad Raštas sukelia teisinės pasekmės pareiškėjui. Tai, kad Rašto pavadinimas yra formuluojamas kaip nuomonė, nereiškia, kad Komisija nepasisakė dėl L. J. skundo reikalavimų ir nenustatė pareiškėjo galbūt padarytų pažeidimų.

Nagrinėtoje byloje ginčytu Komisijos raštu buvo atliktas pareiškėjo veiksmų atitikties Kodekso reikalavimams vertinimas, ginčytas Komisijos Raštas grindžiamas Kodekso, kuris pareiškėjo atliktų veiksmų metu dar nebuvo įregistruotas ir negaliojo, normomis. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija darė išvadą, kad, nors pirmosios instancijos teismas nevertino ginčyto Rašto teisėtumo šiuo aspektu, vadovaujantis ABTĮ įtvirtintais proceso operatyvumo ir ekonomiškumo principais, šiuo konkrečiu atveju nebuvo tikslinga grąžinti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Taigi skundžiamas Komisijos Raštas, kuris priimtas taikant teisės aktą (Kodeksą), kuris negaliojo pareiškėjo veiksmų padarymo metu, negalėjo būti laikomas teisėtu, dėl to buvo panaikintas (ABTĮ 91 str. 1 d. 1 p.).

Apeliacinis skundas tenkintas, panaikinant pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo buvo atmestas pareiškėjo skundas, ir priimant naują sprendimą – patenkinti pareiškėjo skundą ir panaikinti ginčijamą Komisijos Raštą.

2022 m. lapkričio 16 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-517-789/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03219-2020-2

Procesinio sprendimo kategorija 27

[Prieiga internete](#)

29. Nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinė parama

29.1. Paraiškų administravimas

29.1.1. Paraiškų priėmimas, vertinimas ir paramos išmokėjimas

Dėl atskirai schemai priskirtų projektų vertinimo eilės ir teisės po paraiškos registracijos teikti dokumentus, turinčius įtakos paraiškos tinkamumui vertinti

Byloje spręstas ginčas, kilęs dėl Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros (toliau – Agentūra) sprendimo, kuriuo atmesta pareiškėjo teikta paraiška, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, nustatęs, kad pareiškėjas su paraiška nepateikė ne bet kokių, bet privalomų priedų, kurie yra esminiai, siekiant įsitikinti paraiškoje pateiktų teiginių teisingumu ir pagrįstumu, o paraiškų vertinimo metu Agentūra turi teisę, bet ne pareigą paprašyti pareiškėjų pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus; taip pat, kad prašoma finansavimo suma viršijo galimą skirti sumą.

Įvertinusi Gairių⁶, Reglamento⁷ ir Kvietimo teikti paraiškas 2014–2021 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos „Verslo plėtra, inovacijos ir MVĮ“ Žalios pramonės inovacijų, įskaitant bioekonomiką, srityje (toliau – Kvietimas) nuostatas, LVAT teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis, jog minimų teisės aktų nuostatos nenumatė, kad siekiant gauti finansavimą aptariamoms programoms srityje pagal mažųjų dotacijų schemą (kai projekto vertė – nuo 10 iki 200 tūkst. Eur), pateiktos paraiškos mažosioms dotacijoms bus vertinamos atskirai, tik Mažųjų projektų kategorijoje, nes Kvietime ir Gairėse nurodyta, jog projektų (t. y. visų projektų, ne tik mažos vertės) atranka vykdoma atliekant naudos ir kokybės vertinimo etape, o Gairėse buvo nustatyti vienodi reikalavimai visiems paraiškoms pagal Kvietimą teikiantiems asmenims bei vienodi paraiškų vertinimo reikalavimai. Skiriant finansavimą pagal programą, siekiant sudaryti galimybę teikti paraiškas ne tik didelėms, bet taip pat mažoms ir vidutinėms įmonėms, buvo numatyta iš programai finansuoti skirtų lėšų 1 000 000 Eur paskirstyti pagal Mažųjų projektų (kurių vertė nuo 10 iki 200 tūkst. Eur) schemą. Gairėse numatyta finansuoti mažųjų dotacijų suma (1 000 000 Eur) buvo apibrėžta maksimali finansavimo suma, kurią galima skirti pagal programą finansuojamiems Mažiesiems projektams, juos įvertinus bendrai su visomis pagal Kvietimą pateiktomis paraiškomis.

LVAT sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad pareiškėjas galėjo pretenduoti į projekto finansavimą tik tokiu atveju, jei jis: (1) būtų surinkęs pakankamai aukštą balą, lyginant su kitomis pateiktomis paraiškomis; (2) pareiškėjo projektas atitiktų formaliuosius vertinimo, bendruosius projektų atrankos ir specialiuosius projektų atitikties kriterijus, nurodytus Gairių 1 priede (tarp jų – ir nuosavo įnašo užtikrinimo, išlaidų tinkamumo, būtinumo ir pagrįstumo kriterijus (finansinis pagrindimas), taip pat įvertinus, ar su paraiška pateikti visi Gairėse nurodyti dokumentai); (3) bendras visų Mažųjų projektų finansavimas būtų mažesnis negu 1 000 000 Eur.

Vertindama Gairių nuostatas, kad paraiškos vertinimo metu Agentūra gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog šios nuostatos nustato Agentūros teisę, bet ne pareigą prašyti pateikti papildomus dokumentus. Be to, pareiškėjui numatyta galimybė teikti papildomus dokumentus nesuponuoja pareiškėjo teisės teikti dokumentus, turinčius įtakos paraiškos tinkamumui vertinti, po paraiškos registracijos, kai šie dokumentai privalėjo būti pateikti kartu su paraiška. Teikdamas paraišką, kartu su ja pareiškėjas turėjo pateikti privalomus Gairėse nurodytus dokumentus, o jų nepateikimas vertinamas kaip esminis paraiškos trūkumas, kuris negalėjo būti ištaisytas tik pateikiant papildomus duomenis, bet nekeičiant ir nepildant jau pateiktos paraiškos.

LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-718-821/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01376-2021-5

Procesinio sprendimo kategorija 29.1.1

[Prieiga internete](#)

⁶ Kvietimo teikti paraiškas 2014–2021 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos „Verslo plėtra, inovacijos ir MVĮ“ Žalios pramonės inovacijų, įskaitant bioekonomiką, srityje gairės pareiškėjams, patvirtintos Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros direktoriaus 2020 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. 2V-270.

⁷ 2014–2021 m. Norvegijos finansinio mechanizmo įgyvendinimo reglamentas, patvirtintas Norvegijos Karalystės užsienio reikalų ministerijos 2016 m. rugsėjo 23 d. sprendimu.

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl teisės vykdyti transporto priemonių technines ekspertizes galiojimo, sustabdymo ir atnaujinimo

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) direktoriaus 2020 m. kovo 24 d. įsakymo, priimto dėl ankstesnio 2020 m. sausio 10 d. įsakymo Nr. 2BE-1, kuriuo pareiškėjui buvo atnaujinta teisė atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę, panaikinimo pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, nustatęs, kad pareiškėjas neturėjo teisinio pagrindo kreiptis dėl jo teisės atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę atnaujinimo, nes kreipimosi metu jau neturėjo teisės atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas 2019 m. gruodžio 5 d. Administracijai pateikė prašymą atnaujinti jam teisę atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę, pridėjo jam išduotą transporto priemonių eksperto pažymėjimą, kuriame nurodyta, kad juo pareiškėjui suteikta teisė vykdyti kelių transporto priemonių technines ekspertizes, galiojimo data – iki 2011 m. rugsėjo 10 d.; taip pat 2019 m. spalio 22 d. išduotą transporto priemonių ekspertų kvalifikacijos tobulinimo kursų pažymėjimą. Pagal bylos duomenis pareiškėjas nuo pat eksperto pažymėjimo išdavimo dienos iki minėto prašymo pateikimo tokio pobūdžio ekspertizių neatlikinėjo (nebuvo sudaręs darbo sutarties su techninės ekspertizės įmone), iki 2019 m. spalio 22 d. kas trejus metus netobulino kvalifikacijos (visą laiką buvo valstybės tarnautojas ir dirbo Administracijoje).

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad pareiškėjui išduoto eksperto pažymėjimo galiojimas baigėsi 2011 m. rugsėjo 10 d., nes jis nebuvo pratęstas pagal iki 2008 m. gruodžio 31 d. galiojusį teisinį reguliavimą, o 2011 m. rugsėjo 10 d. teisinis reguliavimas iš viso nenumatė galimybės pratęsti asmenims išduotų eksperto pažymėjimų galiojimo, priešingai – įtvirtino pareigą grąžinti baigusį galioti eksperto pažymėjimą ir iš naujo kelti kvalifikaciją, išlaikant egzaminus. Net ir pagal nuo 2015 m. lapkričio 1 d. įsigaliojusį teisinį reguliavimą galimybė anksčiau išduotą pažymėjimą, kuriame nustatytas galiojimo terminas, pakeisti į neterminuotą *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) susieta su būtina sąlyga, kad toks pažymėjime nustatytas terminas dar nebūtų pasibaigęs. Taigi pareiškėjo eksperto pažymėjimas (atitinkama juo suteiktų teisių apimtis) baigė galioti 2011 m. rugsėjo 10 d., t. y. dar iki 2011 m. lapkričio 1 d., kai teisės aktai numatė, kad eksperto pažymėjimo galiojimo laikas yra neterminuotas (arba pasikeisti dar nepasibaigusio galiojimo pažymėjimą į neterminuotą), todėl teisę atlikti transporto priemonių technines ekspertizes pareiškėjas galėjo tik teisės aktų nustatyta tvarka įgyti iš naujo. Šiuo aspektu išplėstinė teisėjų kolegija taip pat akcentavo, jog tiek eksperto pažymėjimo išdavimo pareiškėjui, tiek jo galiojimo laikotarpiu teisės aktai konkrečiu eksperto pažymėjimu patvirtinamos teisės atlikti transporto priemonių technines ekspertizes įgijimą ir galiojimą aiškiai siejo ne tik su reikalavimu tobulinti eksperto kvalifikaciją, bet ir su sąlyga, kad toks reikalavimas būtų vykdomas konkrečiu periodišku (ne rečiau kaip kas trejus metus ir vis dar galiojant turimai teisei atlikti transporto priemonių technines ekspertizes), kiekvieną kartą išduodant tai patvirtinantį pažymėjimą. Priešingu atveju – eksperto įgyta teisė atlikti transporto priemonių technines ekspertizes pasibaigia. Taigi ginčo laikotarpiu ekspertui išduotas pažymėjimas (kaip dokumentas) patvirtino eksperto teisę atlikti transporto priemonių technines ekspertizes konkrečiu jame nurodytu laikotarpiu.

Vadovaudamasi pareiškėjo prašymo atnaujinti teisę atlikti transporto priemonių technines ekspertizes pateikimo metu galiojusiomis Ekspertizės tvarkos⁸ nuostatomis, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad aptariamoms teisės atnaujinimas neatsiejamas nuo tokios teisės sustabdymo, t. y. galėjo būti atnaujinama tik tokia teisė, kuri prieš tai buvo sustabdyta, remiantis kuriuo nors iš Ekspertizės tvarkoje įtvirtintų pagrindų. Byloje nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad pareiškėjo nurodyta jo anksčiau įgyta teisė atlikti transporto priemonių technines ekspertizes kada nors buvo sustabdyta, todėl LVAT darė išvadą, jog šiuo atveju nebuvo teisinio pagrindo taikyti Ekspertizės tvarkos nuostatas dėl pareiškėjo teisės atlikti transporto priemonių technines ekspertizes atnaujinimo. Nebeturėdamas galiojančios teisės atlikti transporto priemonių technines ekspertizes (šiai teisei nesant sustabdytai) pareiškėjas nepagrįstai kreipėsi į Administraciją dėl tokios teisės atnaujinimo, kartu pateikdamas klaidingus duomenis – nebegaliojantį eksperto pažymėjimą, kurį, pasibaigus jame nurodytam teisės galiojimo terminui, nustatytu laiku privalėjo grąžinti. Remiantis šiuo pareiškėjo

⁸ Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų gamybos ir perdirbimo bei motorinių transporto priemonių, priekabų, kurioms uždrausta dalyvauti viešajame eisme, remonto ir techninės ekspertizės reikalavimai ir atlikimo tvarka, patvirtinti Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 2B-515.

kreipimusi jam nepagrįstai Administracijos direktoriaus 2020 m. sausio 10 d. įsakymu buvo suteikta (atnaujinta) teisė teikti transporto priemonių technines ekspertizes, todėl ginčytu įsakymu panaikinant pareiškėjui be teisėto pagrindo suteiktą (atnaujintą) teisę teikti transporto priemonių technines ekspertizes pagrįstai vadovautasi Ekspertizės tvarkos 123.3 punkto nuostatomis.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-220-520/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01818-2020-5

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTJ nustatyta tvarka

43.5.1.1. Aktai ar veiksmai, dėl kurių negalima pateikti skundo administraciniam teismui

Dėl FNTT sudaryto juridinių asmenų, kuriems taikomos sankcijos, sąrašo

Pareiškėjas UAB „SUEK Baltic“ kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT) 2022 m. liepos 20 d. įsakymą Nr. V-174 „Dėl juridiniam asmeniui ar kitoms organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, nuosavybės teise priklausančio arba kontroliuojamo subjekto, kuriam taikomos sankcijos, sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) bei įpareigoti FNTT išbraukti pareiškėją iš interneto tinklapyje esančių duomenų.

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, padaręs išvadą, kad pareiškėjo ginčijamas Įsakymas yra norminis administracinis aktas.

Teisėjų kolegija, nagrinėdama pareiškėjo atskirąjį skundą dėl šios teismo nutarties teisėtumo ir pagrįstumo, pažymėjo, kad Įsakymu patvirtintas juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, nuosavybės teise priklausančių arba kontroliuojamų subjektų, kuriems taikomos sankcijos, sąrašas. Iš Įsakymo turinio buvo matyti, kad juo patvirtintas konkrečių subjektų sąrašas, nurodant jų pavadinimą, be kita ko, juridinio asmens kodą. Atsižvelgusi į VAĮ įtvirtintus norminio administracinio akto bei administracinio sprendimo sąvokų apibrėžimus, nuosekioje LVAT praktikoje formuluojamus norminio administracinio akto požymius, skirtumus nuo individualaus teisės akto, LVAT priėjo prie išvados, kad Įsakymas yra individualus administracinis aktas, nes yra skirtas Įsakyme nurodytiems konkrečioms subjektams, t. y. apibrėžtam subjektų ratui. Pasak LVAT, nepaisant to, kad Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2022 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 535, 15 punktą nustato, jog šio aprašo 13.2 papunktyje nurodyti FNTT įsakymai yra norminiai teisės aktai, aptariamam atveju buvo ginčijamas būtent individualiai priimtas teisės aktas.

Pareiškėjo atskirasis skundas patenkintas iš dalies – pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2022 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-715-629/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03474-2022-7

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1.1

[Prieiga internete](#)

43.5.9. Kai skundas paduotas praleidus nustatytą skundo padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas

Dėl termino atnaujinimo pateikus įrodymus, kad buvo tinkamai naudotasi ikiteismine ginčų nagrinėjimo tvarka

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Klaipėdos AVPK) sprendimą atsisakyti išduoti leidimą laikyti (nešiotis) ginklus ir įpareigoti Klaipėdos

AVPK iš naujo spręsti prašymą dėl leidimo laikyti (nešiotis) ginklus išdavimo. Pareiškėjas taip pat pateikė teismui prašymą atnaujinti terminą skundai paduoti, nurodęs, kad 2022 m. liepos 4 d. buvo informuotas apie tai, jog Klaipėdos AVPK priėmė sprendimą. 2022 m. rugpjūčio 3 d. tarp pareiškėjo ir jo atstovės buvo sudaryta atstovavimo sutartis, tačiau dėl techninės klaidos buvo praleistas sprendimo apskundimo terminas. Skundas turėjo būti pateiktas per vieną mėnesį nuo ginčo akto gavimo dienos, t. y. iki 2022 m. rugpjūčio 4 d., o faktiškai pateiktas rugpjūčio 10 d.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo prašymo atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą netenkino ir skundą priimti atsisakė. Teismas pažymėjo, kad pareiškėjo nurodyta skundo padavimo termino praleidimo priežastis yra abstrakti ir nekonkreči. Pareiškėjas prašyme plačiau nepasisakė, kokia techninė klaida sutrukdė jam įgyvendinti savo teisę į teisminę gynybą. Taip pat nenurodyta, kodėl pareiškėjas tik 2022 m. rugpjūčio 1 d., t. y. po beveik mėnesio nuo sprendimo įteikimo dienos, kreipėsi į advokatų kontorą dėl jo interesų atstovavimo sutarties sudarymo.

Pareiškėjas atskirajame skunde nurodė, kad jis 2022 m. rugpjūčio 3 d. su skundu kreipėsi į Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrių, tačiau 2022 m. rugpjūčio 8 d. gavo sprendimą atsisakyti priimti skundą nagrinėti komisijoje. Atsakymas buvo gautas suėjus vieno mėnesio terminui paduoti skundą teismui. 2022 m. rugpjūčio 10 d. teismui buvo pateiktas skundas, t. y. po dviejų dienų po komisijos sprendimo gavimo, dėl to, kad buvo susidurta su prieigos prie Lietuvos teismų informacinės sistemos Viešųjų elektroninių paslaugų posistemio technine klaida.

Teisėjų kolegija, nagrinėjusi pareiškėjo atskirąjį skundą, atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas vadovavosi Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 12 straipsnio 6 dalimi, kurioje nustatyta, kad pareiškėjas ar jo įgaliotas asmuo atsisakymą išduoti leidimą įsigyti ginklus, leidimą laikyti ar leidimą nešiotis A, B, C kategorijų ginklus turi teisę savo pasirinkimu apskųsti VAĮ, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo arba ABTĮ nustatyta tvarka. Pareiškėjo ginčytame sprendime nurodyta tokia pati apskundimo tvarka. Komisija, vadovaudamasi Fizinių asmenų ginklų ir šaudmenų civilinės apyvartos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos policijos generalinio komisaro 2003 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. V-362, 129 punktu, konstatavo, kad sprendimas gali būti skundžiamas teismui.

Teisėjų kolegija, įvertinusi nustatytas faktines aplinkybes, priėjo prie išvados, kad priešingai nei konstatavo pirmosios instancijos teismas, pareiškėjo nurodytos priežastys, dėl kurių buvo praleistas skundo padavimo terminas, objektyviai sutrukdė pareiškėjui šiuo konkrečiu atveju kreiptis į teismą ir savo galbūt pažeistas teises ginti laiku. Administracinėje byloje nebuvo duomenų, leidžiančių abejoti pareiškėjo sąžiningumu. Sąžiningai pagal procesą elgęsis dalyvis dėl to, kad buvo suklaidintas dėl galbūt jo teises pažeidžiančių viešojo administravimo subjekto veiksmų (neveikimo) apskundimo tvarkos, vienos pagrindinių procesinių teisių – kreiptis į teismą – neturėtų prarasti. Priešinga išvada prieštarautų teisingumo ir protingumo kriterijams. Nagrinėtu atveju formaliai pritaikius įstatymą ir neatnaujinus skundo padavimo termino, šios administracinės bylos kontekste būtų pažeista asmens teisė kreiptis dėl teisminės gynybos. Formalus įstatymo normų taikymas, neįvertinus iš to kylančių pasekmių ir susiklosčiusios situacijos, nėra pateisinamas, teisėtas ar protingas. Nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina, kad pareiškėjas į teismą kreipėsi praėjus 2 dienoms po komisijos sprendimo, kuriuo atsisakyta priimti pareiškėjo skundą kaip nepriskirtą administracinių ginčų komisijos kompetencijai, priėmimo, kas atitinka protingą terminą parengti skundą teismui. Taigi pareiškėjas savo galbūt pažeistas teises gynė veikdamas pakankamai operatyviai, rūpestingai. Byloje taip pat nebuvo kitų duomenų, leidžiančių abejoti pareiškėjo siekiu piktnaudžiauti procesinėmis teisėmis.

Dėl šios priežasties pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, pareiškėjo prašymas atnaujinti skundo padavimo terminą patenkintas, o pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-700-822/2022

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-02111-2022-6

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.9

[Prieiga internete](#)

52. Bylos nagrinėjimo sustabdymas ir atnaujinimas

52.1. Bylos nagrinėjimo sustabdymo pagrindai

52.1.7. Kai teismas paskiria ekspertizę

Dėl teisės skųsti teismo nutartį skirti ekspertizę

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) sprendimą dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo.

Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgęs į pareiškėjo prašymą, nutartimi paskyrė maisto produktų ekspertizę, o bylos nagrinėjimą sustabdė iki bus atlikta teismo ekspertizė. Nesutikdama su minėta pirmosios instancijos teismo nutartimi, Tarnyba pateikė atskirąjį skundą.

Nagrinėdamas atskirąjį skundą, LVAT atkreipė dėmesį, kad atsakovas iš esmės nesutiko su ekspertizės skyrimu, t. y. iš esmės skundė tą pirmosios instancijos teismo nutarties dalį, kuria buvo paskirta ekspertizė, tačiau ABTĮ nuostatos nenumato galimybės apskųsti teismo nutartį skirti ekspertizę (ABTĮ 152 str. 1 d. 1 p.) ir tokia nutartis neužkerta kelio tolesnei proceso eigai (ABTĮ 152 str. 1 d. 2 p.), kadangi, atlikus ekspertizę, atnaujinamas bylos nagrinėjimas (ABTĮ 101 str. 3 p., 102 str.). Todėl atskirasis skundas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria skiriama ekspertizė, negali būti paduodamas.

Pasisakydama dėl nutarties dalies, kuria sustabdytas bylos nagrinėjimas, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog ABTĮ imperatyviai įtvirtina, kad paskyrus byloje ekspertizę, bylos nagrinėjimas sustabdomas iki bus atlikta ekspertizė, ir nenustato jokių išimčių ar sąlygų, kurioms esant, paskyrus ekspertizę, bylos nagrinėjimas nebūtų stabdomas.

LVAT atmetė Tarnybos atskirąjį skundą.

2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-730-502/2021

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01963-2022-8

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1

[Prieiga internete](#)

59. Apeliacinis procesas

59.2. Bylų pagal atskiruosius skundus procesas

Dėl nutarties, kuria išduotas vykdomasis raštas

Vilniaus apygardos administraciniame teisme gautas pareiškėjos prašymas dėl vykdomojo rašto išdavimo pagal Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimo administracinėje byloje dalį, kuria nuspręsta priteisti pareiškėjai iš atsakovo darbo užmokestį už laikotarpį nuo jos atleidimo iš einamų pareigų iki teismo sprendimo įvykdymo dienos.

Vilniaus apygardos administracinis teismas, tenkindamas pareiškėjos prašymą dėl vykdomojo rašto išdavimo, 2022 m. rugsėjo 14 d. priėmė nutartį ir nurodė, kad dėl šios nutarties gali būti paduotas atskirasis skundas.

Vertindama atskirojo skundo argumentus dėl šios Vilniaus apygardos administracinio teismo nutarties teisėtumo ir pagrįstumo, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad šia nutartimi tenkintas pareiškėjos prašymas dėl vykdomojo rašto išdavimo.

ABTĮ 99 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad tais atvejais, kuomet per penkiolika kalendorinių dienų ar per teismo nustatytą terminą šio straipsnio 1 dalyje nurodytas viešojo administravimo subjektas ar kitas asmuo sprendimo neįvykdo, pareiškėjo prašymu sprendimą priėmęs administracinis teismas išduoda jam vykdomąjį raštą, kartu nurodydamas jį vykdyti antstoliui pagal atsakovo buveinės vietą CPK nustatyta tvarka. Kai išieškomos pinigų sumos į valstybės biudžetą ar išieškoma žala, atsiradusi dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, taip pat kai išieškomos sumos, susijusios su tarnybiniais teisiniais santykiais ar pensijų mokėjimu, teismas išduoda vykdomąjį raštą išieškotojui be jo prašymo. Taigi ABTĮ 99 straipsnio nuostatose nėra įtvirtinto reikalavimo išduodant vykdomąjį raštą dėl įsisteisėjusio teismo sprendimo vykdymo priimti procesinį sprendimą – nutartį. Nors proceso šalys turi teisę apskųsti atskiruojų skundu pirmosios instancijos teismo (teisėjo) nutartis, tačiau šia teise galima pasinaudoti tik esant nustatytoms sąlygoms, t. y. arba kai tai tiesiogiai nustato ABTĮ, arba nustačius, kad pirmosios instancijos teismo nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai (ABTĮ 152 str. 1 d. 1–2 p.). Vilniaus apygardos administracinio teismo nutartis, kurios teisėtumą ir pagrįstumą siekiama ginčyti, nepriskirtina teismo procesiniams dokumentams, kurie gali būti skundžiami atskiruojų skundu (ABTĮ 152 str. 1 d.), todėl negali būti apeliacijos dalyku, taigi pirmosios instancijos teismas turėjo atsisakyti priimti nagrinėti tokį atskirąjį skundą (ABTĮ 153 str. 1 d. 3 p.). Nustačius, jog atskirasis skundas dėl Vilniaus apygardos

administracinio teismo nutarties panaikinimo buvo priimtas nepagrįstai, apeliacinis procesas pagal atskirąjį skundą nutrauktas (ABTĮ 138 str. 8 d., 4 str. 7 d.).

Pareiškėja prašė atlyginti bylinėjimosi išlaidas, patirtas už advokato pagalbą surašant atsiliepimą į atskirąjį skundą, tačiau teisėjų kolegija atsisakė šį prašymą tenkinti, konstatavusi, kad atsiliepimo pateikimas, kai atskirasis skundas buvo paduotas dėl nutarties, kuri nėra skundžiama atskiruoju skundu, laikytinas pertekliniu, o patirtos išlaidos – nebūtinomis.

2022 m. lapkričio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-766-492/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03737-2020-7

Procesinio sprendimo kategorija 59.2

[Prieiga internete](#)

61. Kiti administracinių bylų teisenos klausimai

Dėl rūšinio teisingumo ginčijant Kalėjimų departamento veiksmus, susijusius su bausmės atlikimo vieta

Byloje keltas ginčas dėl pareiškėjo bausmės atlikimo vietos, t. y. pataisos įstaigos rūšies. Nagrinėtu atveju pareiškėjas prašė panaikinti Kalėjimų departamento direktoriaus 2022 m. birželio 21 d. sprendimą, kuriuo netenkintas pareiškėjo prašymas laisvės atėmimo bausmę skirti atlikti Pravieniškių PN atvirojoje kolonijoje, o ne Pravieniškių PN 1 sektoriuje.

Vilniaus apygardos administracinis teismas nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo skundą kaip priskirtiną bendrosios kompetencijos teismui. Nutartyje teismas laikėsi pozicijos, kad pareiškėjo prašymas dėl perkėlimo į kitą pataisos įstaigą ir ginčijamas departamento sprendimas yra susiję su baudžiamuoju procesu ir bausmės vykdymo baudžiamaisiais teisiniais aspektais, o ne su viešojo administravimo teisiniais santykiais, todėl pareiškėjo skundas negali būti nagrinėjamas administraciniame teisme.

Pareiškėjas su atskiruoju skundu kreipėsi į LVAT, kuris suabejojo dėl nagrinėjamos bylos rūšinio teisingumo, todėl su prašymu išspręsti šį klausimą kreipėsi į specialiąją teisėjų kolegiją.

Specialioji teisėjų kolegija pažymėjo, kad nuo 2020 m. liepos 1 d., kai įsigaliojo BK 42, 43, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 55, 67, 70, 71, 74, 75, 85, 92 ir 243 straipsnių pakeitimo 2019 m. birželio 27 d. įstatymas Nr. XIII-2263, kuriuo, be kita ko, netekusia galios pripažinta BK 50 straipsnio 3 dalis, nustačiusi, kad bausmės atlikimo vietą parenka teismas, laisvės atėmimo bausmės atlikimo vieta yra nustatyta BVK, o ją lemia padaryto nusikaltimo, už kurį asmuo nuteisiamas, kategorija.

BVK (2019 m. birželio 27 d. įstatymo Nr. XIII-2264 redakcija, įsigaliojusi nuo 2020 m. liepos 1 d.) 71 straipsnyje nustatyta, kad pataisos namuose laisvės atėmimo bausmę atlieka nuteistieji, išskyrus nurodytuosius šio Kodekso 83 straipsnio 1 dalyje ir 90 straipsnyje. BVK 90 straipsnyje nustatyta, kad atvirose kolonijose laisvės atėmimo bausmę atlieka už neatsargius nusikaltimus ir tyčinius nusikaltimus, už kuriuos paskirta laisvės atėmimo bausmė neviršija vienerių metų, nuteisti asmenys. Atvirose kolonijose laisvės atėmimo bausmę taip pat atlieka nuteistieji, perkelti į atviras kolonijas šio kodekso 69 straipsnyje nustatyta tvarka. BVK 65 straipsnyje įtvirtinta, kad į konkrečią pataisos įstaigą, nustatytą Kalėjimų departamento, nuteistąjį siunčia kardomojo kalnimo vietos administracija atsižvelgdama į nuteistojo asmenybės pavojingumą, visuomenės saugumą, padarytos nusikalstamos veikos pavojingumą ir pobūdį, nuteistojo sveikatą, psichologines savybes, amžių, darbingumą, turimą specialybę ir požiūrį į darbą.

BK 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad veikos nusikalstamumą ir asmens baudžiamumą nustato tos veikos padarymo metu galiojęs baudžiamasis įstatymas. Šios taisyklės išimtys nustatytos BK 3 straipsnio 2 ir 3 dalyse: veikos nusikalstamumą panaikinant, bausmę švelninantis arba kitokiu būdu nusikalstamą veiką padariusio asmens teisinę padėtį palengvinantis baudžiamasis įstatymas turi grįžtamąją galią, t. y. taikomas iki tokio įstatymo įsigaliojimo nusikalstamą veiką padariusiems asmenims, taip pat atliekantiems bausmę bei turintiems teistumą asmenims (2 dalis); baudžiamasis įstatymas, nustatantis veikos nusikalstamumą, griežtinantis bausmę arba kitaip sunkinantis nusikalstamą veiką padariusio asmens teisinę padėtį, neturi grįžtamosios galios (3 dalis).

Kalėjimų departamento direktoriaus 2022 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. V-31 patvirtinto Nuteistųjų, kuriems teismo nuosprendžiu paskirta arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, paskyrimo į konkrečią laisvės atėmimo vietą įstaigą tvarkos aprašo 6 punkte nustatyta, kad, jei nuteistojo nusikalstama veika įvykdyta iki 2020 m. liepos 1 d. ir teismo sprendime nenurodyta pataisos įstaigos

rūšis, būtina kreiptis į teismą dėl sprendimo patikslinimo. Tuo atveju, kai teismo sprendime nurodyta pataisos įstaigos rūšis, asmuo į bausmės atlikimo vietą skiriamas atsižvelgiant į teismo sprendimą.

Įvertinusi pirmiau pateiktą teisinį reguliavimą, specialioji teisėjų kolegija padarė išvadą, kad nors nuo 2020 m. liepos 1 d., BK 50 straipsnio 3 dalį (2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymo Nr. VIII-1968 redakcija) pripažinus netekusia galios, teismui, paskyrusiam laisvės atėmimo bausmę, neliko pareigos nustatyti tokios bausmės atlikimo vietos, nes ji yra tiesiogiai įtvirtinta įstatyme – BVK, teisės aktai nustato pareigą įvertinti 2019 m. birželio 27 d. įstatymu Nr. XIII-2263 padaryto BK 50 straipsnio pakeitimo – šio straipsnio 3 dalies pripažinimo netekusia galios – įtaką nusikalstamą veiką iki 2020 m. liepos 1 d. padariusio asmens teisinei padėčiai, t. y. jos palengvinimui ar pasunkinimui (BK 3 str.).

Ši nusikalstamą veiką padariusio asmens padėtis gali būti įvertinama teismui priimant nuosprendį arba, jei nuosprendyje nėra nurodyta pataisos įstaigos rūšis, Kalėjimų departamentui vykdant pareigą kreiptis į tokį nuosprendį priėmusį teismą dėl nuosprendžio patikslinimo; teismui nurodžius pataisos įstaigos rūšį – į tai atsižvelgiama skiriant nuteistą į konkrečią pataisos įstaigą. Taigi dėl bausmės atlikimo vietos (pataisos įstaigos rūšies) tokiu atveju sprendžia būtent nuosprendį priėmęs bendrosios kompetencijos teismas, o nuteistojo paskyrimas į atitinkamą bausmės atlikimo vietą yra susijęs su tokio nuosprendžio vykdymu bei atitinkamų baudžiamojo proceso, bausmių vykdymo teisės normų taikymu, todėl kyla ne iš viešojo administravimo, o iš baudžiamojo proceso bei bausmės vykdymo baudžiamųjų teisinių santykių.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, spręsta, kad ginčas šiuo atveju nagrinėtinas bendrosios kompetencijos teisme.

Specialiosios teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 7 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-52/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02837-2022-9

Procesinio sprendimo kategorija 3.1.2.2.1

[Prieiga internete](#)